

DOLENTSK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izdaja vsak četrtak - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za izdajatelja: 1000 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu štev. 606-70/3-24

Štev. 11 (521)

Leto XI.

NOVO MESTO, 17. MARCA 1960

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice), Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

Spopad z zaostalostjo

Doseženi uspehi v kmetijstvu zadnja leta, zlasti pa lani, so sprožili še večji polet v naporih za pospeševanje kmetijske proizvodnje. Mnogi individualni proizvajalci na lastno pobudo iščejo sodelovanja z zadrugo, zahtevajo njeno pomoč in gospodarske opore, ker so se prepirali, da lahko samo s pomočjo zadrug in prek nje z družbo organizirajo moderno kmetijsko proizvodnjo tudi na svojih zemljiščih. Tak polet je osvelil tudi nekatere zadrug, ki niso bile pripravljene na tako razpoloženje, da vlagajo večje napore v svoje hitrejšo usposabljanje za organiziranje sodobne kmetijske proizvodnje, ne samo v sodelovanju z individualnimi proizvajalci, temveč tudi z ustanavljanjem lastnih sodobnih kmetijskih obratov. Sredi tega poleta pa živijo tudi še posamezniki, obremenjeni z zaostalostjo, ki se nezavestno ali preračunano postavljajo na pot splošnemu napredku in ga hočejo po vsi sili zaustaviti.

Zvezna ljudska skupščina je nedolgo tega sprejela zakon o racionalnem izkoriščanju zemljišč, ki daje kmetijstvu novo spodbudo za njegovo hitrejšo napredovanje. Zakon je izšel v času, ko je naše kmetijstvo v splošnem poletu in v večini kmetijskih področjih že obstajajo materialni temelji za njegovo izvajanje. Ne samo, da naše zadrug razpolagajo s čedalje večjim številom kmetijskih strojev, temveč se iz dneva v dan tudi kadrovske krepijo. Na razpolago imajo čedalje večje količine umetnih gnojil, kvalitetnih semen in sredstev za zaščito rastlin. Tudi možnosti za najetje družbenih kreditov so iz leta v leto večje. Skupnost je lani, da bi spodbudila kmetijske proizvajalce k sodelovanju na načinom kmetijske proizvodnje, namenila iz zveznih sredstev 28 milijard din za znižanje cen umetnih gnojil in sredstev za zaščito rastlin ter strojev, medtem ko je po letošnjih načrtih predvideno za te namene 35,3 milijarde din. V teh zneskih pa seveda niso všteta sredstva, ki jih dajejo federacija, re-

publike, okraji in občine iz leta v leto več za investicije v kmetijstvo.

ZAKON JE NALETEL NA UGODEN ODMEV

Zakon o racionalnem izkoriščanju zemljišč je torej razumljiva posledica razvoja kmetijstva, kjer smo dosegli že lepe rezultate. Treba pa je iti še dalje, ker kmetijska proizvodnja še vedno zaostaja za splošnim napredkom. Proizvodnost v kmetijstvu je v primeri z industrijo, čeravno tudi tu še ni zadovoljiva, zelo nizka in zato zavira razvoj drugih področij družbenega življenja. Skupnosti ne more biti vseeno, ali pridele kmet na svojem zemljišču 40 ali pa samo 13 metrskih stotov pšenice. Zanimati jo mora vsaka parcela, vsak peden zemlje, kako je obdelan ne glede na to, v čigavi lasti je. Od tega je namreč odvisen hitrejši dvig življenjske ravni ne samo kmetov, temveč vsega prebivalstva naše države, kakor je bil - in bo tudi v prihodnje - od naporov in industrijskih kolektivov odvisen hitrejši napredok kmetijske proizvodnje.

V večini primerov, zlasti tam, kjer so politične organizacije organizirale uspešno pojasnjevanje zaključkov IX. plenuma Zveznega odbora SZDLJ in Kardeljeve razprave o nadaljnjem razvoju kmetijstva, je zakon o racionalnem izkoriščanju zemljišč naletel na ugoden odmev. Nasprotno pa tam, kjer je bilo premalo pojasnjevanja, bodisi zaradi premajhne aktivnosti političnih organizacij na terenu ali pa zaradi kratkovidnosti posameznih kmetov, ni šlo brez posameznih primerov

nepremišljenega ali pa celo zavestnega odpora proti izvajanju zakona o racionalnem izkoriščanju.

OPEHARIL BI RAD DRUŽBO, PA GOLJUFA SAM SEBE

V brežiški občini so na temelju zakona o racionalnem izkoriščanju zemljišč, ki pooblašča ljudske odbore, da predpisujejo minimalne agrotehnične ukrepe v kmetijstvu, sprejeli odlok o agrotehničnem minimumu in travništvu. Ta ukrep gotovo ni bil nepremišljen, saj je sledil razgibanim in tehtnim razpravam o kmetijstvu na občinskih zborih in občinski konferenci SZDL. Za njegovo uresničenje so zagotovljeni materialni pogoji, tako da ni razlogov za nezaupanje. Dejstvo, da je občinski ljudski odbor predpisal minimalne agrotehnične ukrepe samo za travništvo in ne za druge kmetijske kulture, zgovorno dokazuje, da je ljudski odbor razmišljal o pogojih, ker bi bil sicer predpisal agrotehnični minimum za vsako kmetijsko proizvodnjo.

Neodgovorni posamezniki poskušajo na račun tega odloka, ki v resnici sploh ne ogroža imovinsko-pravnih odnosov, narediti preplah, da bi odvrnil lastnike travnikov od naprednih prizadevanj za večjo proizvodnjo. Na vsa usta vpijejo, da odlok ogroža privatno lastnino in da skozi zadnja vrata rine kmete v kolektivizacijo. Pri tem si izmišljajo laži in natolcevaja, pri čemer v svoji zakrknjenosti zaostalosti ne poznajo meja.

Zbor kmetijskih strojnikov

V nedeljo dopoldne se je zbralo v Novem mestu 70 kmetijskih strojnikov na občni zbor okrajnega Društva kmetijskih strojnikov. Temeljito so se poimenovali o številnih perečih vprašanjih, sestavili načrt dela za 1960 in predvsem poudarili mesto, ki ga danes kmetijskemu strojniku v naši družbeni stvarnosti. Zbor je bil dobro pripravljen, razprava članov pa tako tehtna in polna spodbudnih predlogov, da bomo o tem srečanju prihodnji teden obširneje poročali.

Tudi v črnomaljski občini: največ o samoprispevku

V črnomaljski občini so se pričeli zbori volivcev že 27. februarja, zbori pa so bili 13. marca. Na njih so razpravljali največ o družbenem planu in proračunu za letošnje leto, o samoprispevku, o izvrševanju plana in podobno. Udeležba je bila dobra.

Najbolj živahne so bile razprave okoli krajevnih samoprispevkov, ki naj bi jih volivci oziroma gospodarstva prispevali v denarju, materialu, voznjak ali prostovoljnem delu za ureditev potov, pokopališč, gradnje ali vzdrževanja zgradb namenjenih zdravstvu, prosveti, gasilstvu, šolstvu itd. Volivci so spregledali, da mora vsako gospodarstvo za popravilo potov prispevati po 600 do 1000 din, za popravilo mrtvašnic in vzdrževanje pokopališč po najmanj 1000 dinarjev itd. Za začetna dela pri gradnji zdravstvene postaje na Vinici bodo prispevali po 1000 din (samo gospodarstva krajevnega odbora Vinica), za gradnjo osemletke v Dragatušu pa po 8.000 din (samo gospodarstva krajevnega odbora Dragatuš) in bodo tako nabrali na Vinici okoli pol milijona dinarjev, v Dragatušu pa okoli 8 milijonov. Marsikomu se bo zdelo čudno, zakaj za zdravstveni dom na Vinici, šolo v Dragatušu in še nekatere večje gradnje ne prispevajo vsi krajevni odbori, ki bodo te ustanove koristili. Volivci so utemljili to tako, da večjim krajevnim odborom, ki imajo v lasti več pomoči pri gradnji večjih objektov, ki bodo tudi njim v korist, saj bodo za te gradnje zbirali prostovoljne prispevke.

Breskvarjeva - državna prvakinja v plavanju

Prvo zimsko državno prvenstvo v plavanju, ki je bilo preteklo soboto in nedeljo v Zagrebu, je prineslo nov uspeh mladi tekmovalki PK »Celulozar« iz Vidma-Krškega.

Vesna Breskvar, ki je že na letstevju najboljša plavalka Jugoslavije na 100 m - metulček na prvem mestu, je znova dokazala, da sodi med najboljšje plavalke v dravi. V svoji disciplini (100 m metulček) je osvojila naslov prvakinja Jugoslavije z rezultatom 1:26,8. V tekmovalstvu na 100 prsno je bila Breskvarjeva četrta, enako mesto pa je zasedla na 200 m prsno.

Cepprav plavalec iz Vidma-Krškega nimajo možnosti za zimski trening, ker nimajo pokritega plavališča. Iz leta v leto napreduje. Nekateri najboljši, med njimi tudi Breskvarjeva, se vozijo na treninge v zagrebški zimski bazen. Uspeh Breskvarjeve je posledica rednega treninga skozi celo leto.

K novi zmagi prisrčno čestitke vseh športnikov našega okraja!

Med njimi so žal tudi odbor-niki zadrug in člani krajevnih odborov, ki se upirajo izvajanju odloka in k temu nago-varjajo tudi druge.

Predsednik KO Velika dolina Janez Kvartuh, ki bi se kot predstavnik organa družbenega upravljanja moral zavzemati za izvajanje odloka, je s svojimi neodgovornimi izjavami motil nedavno predavanje kmetijskega strokovnjaka in ga skušal po vsej sili utišati. Tudi nekateri ostali člani tega krajevnega odbora, ki so dobili nalogo, da po vseh sklicejo sestanke posestnikov in jim izročijo odločbe o minimalnih agrotehničnih ukrepih ter jih seveda tudi pojasnijo, niso hoteli izpolniti svoje dolžnosti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tako mi je dejal kmet na Sinjem vrhu, ko smo imeli na šolskem vrtu praktično preizkušnjo sajenja in obrezovanja sadnega drevja. Te praktične vaje so se udeležili šolski otroci in tudi starejši kmetovalci. Starejši kmetje so s posebnim zanimanjem sledili tem vajam in neki možak je vzkliknil: »Tega pa ne bom nikoli pozabil!« Udeleženci te vaje so rezali breskve, kar še nikoli niso videli niti slišali o tem. Vse kaže, da bodo take in podobne praktične vaje imele precejšnji vpliv na izboljšanje sadjarstva v Beli krajini. — Na sliki: mladi zadrugniki v Adlešicah pri obrezovanju višenj. — (Besedilo in fotografija: Jože Skof, Črnomelj)

Letos že 106.000 zavarovancev

Zdravstvo in zdravstveno-socialno zavarovanje sta odgovorni in pomembni nalogi celotne družbe — Samo lani v okraju 3099 nesreč pri delu! — Pereč problem vedno večjega števila invalidov dela

V torek, 8. marca je bilo v Novem mestu redno zasedanje skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje. Na dnevnem redu so bile navidez suhoparne točke: poročilo o delu samoupravnih organov zavoda, sprejem zaključnega računa za leto 1959, predlog proračuna za leto 1960 ter obrazložitev uporabe preventivnega sklada v letu 1959 in predlog razdelitve tega sklada v letu 1960. Toda člani skupščine so v razpravi živo posegli na številna področja dela zavoda.

»Zavarovanci so me izvolili...«

Ta zavest vedno bolj prodira v vojne organe zavoda. Samoupravni organi so začeli lani, takoj nato ko je skupščina sprejela sklep o dostavljanju sejnega materiala članom samoupravnih organov pred zasedanji in sejami. Skupščina ter razni odbori in komisije so na sejah in zasedanjih razpravljali o vzrokih boleznih, o organizaciji zdravstvene službe, o delu zdravnikov specialistov, o higiensko-tehnični zaščiti pri delu, o problemih zaposlovanja invalidov dela in o delitvi preventivnega sklada. Zavodu so dali številne dobre predloge, zato lahko trdimo, da so samoupravni organi zavoda za socialno zavarovanje lani zaživeli in odigrali svojo vlogo.

Opaziti je le, da samostojnost članov skupščine na zborih zavarovancev še ni zadostna.

Bolj moramo skrbeti za zdravstveno službo

Dosedanje zdravstvene ustanove so le stežka zadošale potrebam približno 28 tisoč zavarovancev, kolikor smo jih imeli dosedaj. Letos se bo povečalo to število z uvedbo kmečkega zdravstvenega zavarovanja za 78 tisoč novih zavarovancev. V industrijska središča kot so Novo mesto, Videm-Krško, Črnomelj in Sevnica bomo še naprej največ investirali za gospodarski razvoj. Zato moramo prav tu skrbeti za vzporedno večanje zmogljivosti zdravstvenih ustanov. To nalogo bodo zmogle občine in gospodarske organi-

zacije le v tesnem sodelovanju. Opaziti je, da so nekatere občine o tem že pričele razmišljati. V občini Črnomelj so imeli lani je enega zdravnika, zdaj imajo 4, gradijo nove zdravstvene postaje in domove. Prav tako v Metliki in Brežicah. Občina Sevnica za ta vprašanja ne kaže dovolj razumevanja. Premogovnik Krme-lj je prispeval že znatna sredstva za zdravstveni dom v Krme-lju, občina pa se še vedno obnavlja.

Ker bodo letos ostali nezavarovani samo še privatni obrtniki, moramo z gradnjo zdravstvenih ustanov pohiteti.

BRIGADA MLADIH ZADRUGNIKOV PRED ODHODOM

Nekateri občinski komiteji LMS so že dosegli število brigadirjev, ki bodo šli v XI. NOVOMESTSKO TRAKTORSKO BRIGADO JANKA BRODARICA. Vsaka zadruga naj bi poslala mladina, ki bo v brigadi opravila traktorski tečaj. Kljub temu, da je brigada traktorska, bodo mladinci in mladinke lahko opravili najrazličnejše tečaje: motorske, pomorske, zidarske, gospodinske itd. Vsak mladinec bo v prostem času imel dovolj možnosti, da se razen vsega ostalega udeleži v brigadi vsaj enega tečaja.

Stab brigade je tudi sestavljen: za komandanta je predviden Franc Bašković iz Krškega, za namestnika komandanta pa kmetijski tehnik Jože Skof iz Črnomlja. Le še dobrih deset dni nas loči od odhoda: mladi zadrugniki, prijavitelje se!

Boljša zaščita pri delu — manj invalidov!

Ker v proizvodnji higiensko-tehnično zaščito dela še vedno omalovažujemo, število nesreč pri delu neprestano raste. Lani jih je bilo kar 3.099! Vzporodno s tem postajajo invalidi dela težak problem. Podjetja se jih branijo zaposliti. Prijemnih delovnih mest je kljub temu dovolj. Tudi posamezni invalidi dela se branijo zaposlitve, ker žele izvlči iz družbe čimvečje invalidnine. Pri zaposlovanju invalidov nastaja tudi resno vprašanje stanovanj, ker se jih branijo zaposliti tista podjetja, kjer so se pone-srečili.

Zavod prireja vsako leto seminarje za HTZ z namenom, da bi varstveno službo v proizvodnji okrepiili. Teh seminarjev se udeležuje le polovica pozvanih ljudi. Milijoni sredstev, ki jih uporabljamo za nakup zaščitnih sredstev, ne bodo pomenili mnogo tako dol-gi. (Nadaljevanje na 2. strani)

DOPIŠNIKOM IN SODELAVCEM!

V minulih dneh smo dobili izredno veliko dopisov in člankov naših rednih in občasnih sodelavcev. Vseh prispevkov v tej številki nismo mogli objaviti, zato prosimo za razumevanje; na vrsto pridejo v prihodnjem tednu. UREDNIŠTVO

ZABELEŽENO

LEP ZGLED NA CESTI HRASTJE-TOLSTI VRH

Iz 45.000 din pomoči so usvarili vrednost 300 tisočakov!

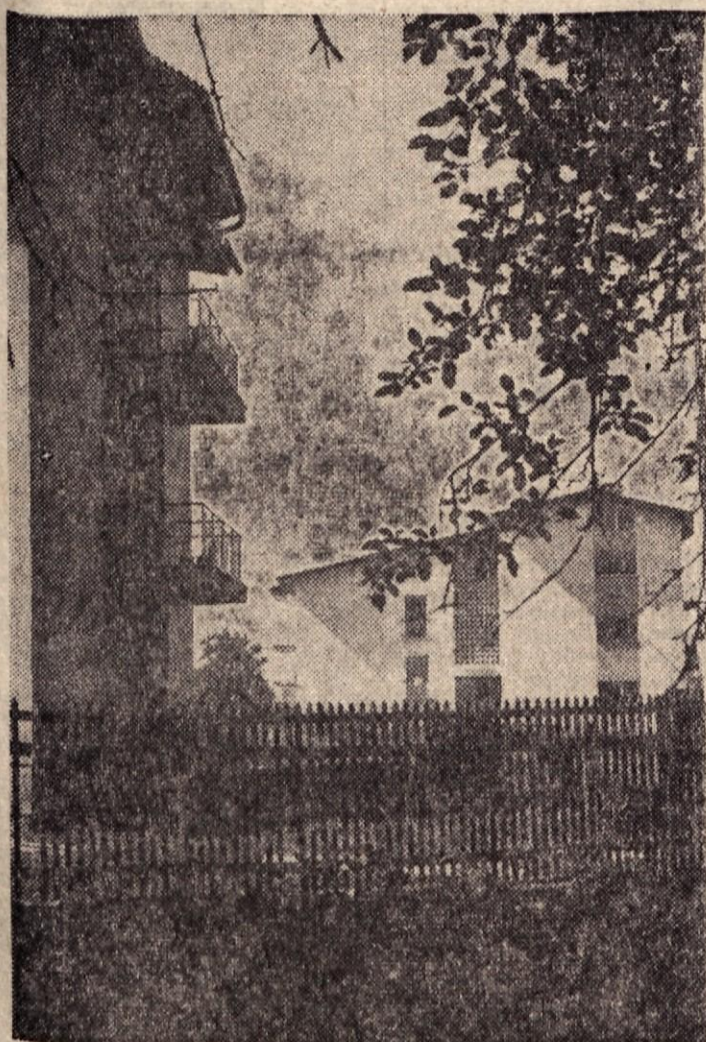
Kaj zmore dobra volja in pripravljenost za napredek, nam prav lepo pokaže primer obnovitvenih del na cesti Hrastje - Tolsti vrh. Krajevni odbor Oreho-vica pri Sentjerneju je dobil od občinskega ljudskega odbora v Novem mestu 45.000 dinarjev pomoči, da bi obnovil cesto, ki so jo lani vremenske razmere popolnoma uničile. ObLo je prisločil na pomoč tudi s kompresorjem in strelivom, medtem ko je krajevni odbor sklenil, da bo denar porabil samo za material. Res so pripravili ljudje gramoz in nekaj drugega kamenja, vsa ostala dela pa so prispevali koristniki ceste sami. Pomagali so z vprežno živino ali pa s prostovoljnimi delom. Posebej so se pri tem izkazali tovariši Janez Flor-jančič iz Loke, Jože Borse iz Pristave, Anton Pavlič iz Loke, Jože Ambrožič iz Zerjavina in Franc Gorenc iz Vel. Brusnice. Ti so se prav posebej trudili, da je šlo delo hitro od rok in da se je veliko naredilo. Kakšna razlika od tistih maloštevil-nežev, ki jim je vseeno, ali

se kaj napravi ali pa ne. Najslabše so se odrezali vaščani Dol, Suhodola; čeprav imajo tam svoje parcele in so nekateri tudi obljubili, da bodo pomagali pri delih, ni bilo na cesti nikogar.

Dela je bilo veliko, ker smo cesto razširili, znižali več klancev in jo kar primerno nasul v dolžini 3 kilometrov. Zdej je cesta spet sposobna za živinske vprege, pa tudi motorna vozila lahko pridejo v vas. Če bi bili vsi uporabniki ceste zavedni, bi lahko naredili še več. Tako pa nekateri samo to-žijo, da plačujejo takso, občina pa naj popravila ceste. Ti ljudje prav nič ne razumejo, da bodo takse še večje, če ne bomo popravljali cest tudi sami. Lomijo se vozovi, živina težko vozi, človek se pa jezi. Da bi sam prisločil na pomoč, pa nekaterim ne gre v račun.

Naj še povem, da je dva dni pomagal voziti traktor kmetijskega posestva Brezovica in da je upravnik takso pomoč še obljubil, ko bomo z deli nadaljevali.

Janez Sisko

Kam vodi urejenost oz. neurejenost stanovanjskih in drugih gradenj? O tem preberite nekaj zanimivih ugotovitev v nadaljevanju članka NOVO MESTO RASTE, ki ga na 4. strani današnje številke nadaljuje domačin ing. arh. Danilo Lapajne. — Na sliki: stanovanjske hiše na nekdanjem nogometnem stadionu v Kandiji. Tudi v večstanovanjskih hišah so stanovanja lahko udobna in prijetna

Spopad z zaostalostjo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nekaj primerov izbruhov zaostalosti je bilo tudi na področju dobovske kmetijske zadruge, kjer posamezniki niso hoteli sprejeti odločb in so gozili, da bodo obračunali s tistim, ki bi si upal priti na njihove travnike, da bi raztrosil umetni gnoj. Nekaj kmetov si je v neki sosednji hrvaški kmetijski zadruzi dalo izstaviti lažna potrdila, češ da so kupili umetna gnojila. Neki kmet iz Mosteca je namesto predpisanih 3000 kilogramov dvignil v zadruzi samo 300 kg umetnih gnojil, kakor da bo s tem škodoval zadruzi, ne pa sebi, saj bo s tem zmanjšal pridelek kreme in seveda tudi dohodek! To velja tudi za vse tiste, ki mislijo, da so z lažnimi potrdili o nakupu umetnih gnojil opeharili družbo, v resnici pa goljufajo sami sebe.

ZAOSTALOSTI JE TREBA NAPOVEDATI ODLOČEN BOJ

Ker gre za nejasnosti in nerazumevanje zakona o racionalnem izkoriščanju zemljišč, je treba pospešiti pojasnjevanje, dokler ne bodo napredni ukrepi v kmetijstvu postali jasni slehernemu kmetijskemu proizvajalcu. Treba je povedati ljudem, da zakon ne ogroža njihove lastnine, temveč jih samo zavezuje, da bodo še bolj umno izkoriščali zemljo. Vsak bo ostal lastnik na svojem, le da bo moral zaradi povečanja proizvodnje izvajati minimalne agrotehnične ukrepe. To bo samo v njegovo korist, ker si bo s sodobnejšimi načini pridelovanja povečal dohodek in s tem izboljšal življenjske pogoje. Koristi pa upravičeno pričakuje tudi skupnost, ker so potrebe delovnih ljudi po hrani čedalje večje. Zaradi tega je neogibno, da se ne premišljena dejanja in izja-

ve umaknejo trezni razsodnosti. Nihče ne zahteva od lastnikov travnikov, da bi verjeli v nekaj, kar ni mogoče izračunati s svinčnikom in se prepričati, da bodo z intenzivnejšim gnojenjem travnikov počeli ne samo pridelek kreme, temveč tudi dohodek v živinoreji.

Tam pa, kjer imamo opraviti z zakrknjenimi, ki niso toliko neumni, da bi sebi ne bi priznali dober namen odloka o minimalnih agrotehničnih ukrepih, zaradi svojega sovraštva do napredka pa hočejo spodbopavati vsako malo, predno prizadevanje, je treba biti nepopustljiv. Ne smemo dovoliti, da bi posamezniki zavestno zavirali splošen napredek. Take ljudi je treba poklicati na odgovornost. Zakon o racionalnem izkoriščanju je izraz naprednih stremiljenj in ga je treba, kjer so že ustvarjeni potrebni materialni in drugi pogoji, dosledno izvajati. Zemlja je sicer pretežno v privatni posesti, toda hkrati je tudi splošna dobrina, od katere boljšega ali slabšega izkoriščanja je odvisno tudi življenje milijonov ljudi. Kakor družba zahteva od delavca v tovarni in uslužbenca v pisarni, da bolje in več naredita v korist nekmečkega in kmečkega prebivalstva, tako ima skupnost pravico zahtevati tudi od lastnikov zemljišč, da s sodobnejšimi načini obdelave pridelajo vsaj minimum tistega, kar zemlja lahko da.

ŠE VEČ POLITIČNEGA DELA Z LJUDMI

Zal je treba ugotoviti, da ponekod kmetijske zadruge in politične organizacije niso šle dovolj pripravljenosti v akcijo za izvajanje zakona o racionalnem izkoriščanju zemljišč. Marsikje se še ne zavedajo dovolj, da uspeh ni odvisen

samo od upravnikov zadrug in kmetijskih strokovnjakov, temveč od široke pobude organov družbenega upravljanja v zadruzi in ostalih političnih organizacij na njenem področju. Pogosto so nosilci takih pobud predvsem aktivisti in strokovnjaki iz občinskih središč, medtem ko politične organizacije na terenu samo pasivno spremljajo potek akcije. Tudi politično delo s člani zadrugnih svetov in krajevnih odborov je marsikje še vedno nezadostno ali pa ga sploh ni. Stavilne osnovne organizacije Zveze komunistov na vasi se zapirajo vase in zato tudi ne morejo imeti poslušna za vse, kar se dogaja okrog njih.

Negativni pojavi v nekaterih krajih brežiške občine, čeprav še tako osamljeni, terjajo hitre ukrepe za uspešnejše pojasnjevanje naprednih ukrepov v kmetijstvu. Zadrugne organizacije morajo izdelati ekonomske izračune, ki bodo pokazali koristnost agrotehničnih ukrepov v travništvu. Akcijo pa je treba povezati tudi z načrti za povečanje živinorejske proizvodnje, tako da bo ljudem na vasi postalo jasno, da minimalni agrotehnični ukrepi v travništvu ne bodo omogočili samo večji pridelek sena, temveč tudi več mesa in mleka.

Večina kmetov brežiške občine pa je novi odlok sprejela z razumevanjem. Tretjina kmetov je šla celo v kooperacijo; ti niso sprejeli samo minimalne (najmanjše) agrotehnične, temveč so se odločili sami za višjo obliko sodelovanja, trdno prepričani, da je le v tem napredek.

Izvajanje zakona o racionalnem izkoriščanju zemljišč mora iti vzporedno s prizadevanji, da kmetijsko zadruge kadrovsko in materialno usposobimo za to. Njen razvoj ne sme iti samo v smeri moderne organizacije za usluge individualnim proizvajalcem, temveč tudi v ustanavljanje lastnih sodobnih kmetijskih obratov. Le-ti bodo omogočili krepitev tistega subjektivnega činitelja, ki se bo lahko uspešno boril proti zaostalim nazorom, kakršni so znotraj nekaterih zadrug še zelo močni in zato stalna ovira hitrejšemu napredku socialističnega kmetijstva. Obrati pa bodo hkrati omogočili hitrejšo materialno krepitev zadruge in njeno usposabljanje za čedalje širše in uspešnejše sodelovanje z individualnimi proizvajalci pri organiziranju sodobne kmetijske proizvodnje.

F. Setine

Nov obrat v Črnomlju

2. marca je odprla v Črnomlju svojo obrat ljubljanskega konteksta »Elita«. Prvi dan je delalo tu 5 ljudi, nekaj dni kasneje 11, že letos pa jih bo zaposlenih predvidoma 50. Obrat ima 10 stalnih strojev, naročenih pa imajo še 11. Delajo močno konkurenco (plašče, hlače in suknjice).

OBVESTILO

Vse koristnike »SAMICE« (bivše žage Kovačič)

obveščamo.

da bo s 1. aprilom 1960 obratovanje na tej žagi ukinjeno.

Za vse potrebne informacije se obrnite na
ZAGARSKIOBRAT V BRŠLJINU
pri SGP PIONIR, NOVO MESTO

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Predsednik ministrskega sveta ZSSR Nikita Hruščev, ki bi moral priti 15. marca letos na uradni obisk v Francijo, je nenadoma zbolel in ni mogel priti tega dne na obisk. Medtem se mu je stanje toliko zboljšalo, da so njegov obisk doleteli za 23. marca.

Odložitev obiska je zelo presenetila pariske in druge kroge. Razumljivo je, da je javnost začela takoj ugibati, ali je premier Hruščev res zbolel ali je njegova bolezen diplomatske narave. Tisti, ki so trdili, da je Hruščev res zbolel, so opozarjali, da se je sovjetski premier nedavno vrnil s silno napornega potovanja po jugovzhodni Aziji. »Znano je,« piše pariški »Le Figaro«, »da Evropejci ne prenašajo lahko tropskega podnebja v jugovzhodni Aziji, posebno v Diakarti, in če upoštevamo, kako zelo tožili g. Hruščev moči med političnimi potovanji, lahko priznamo, da je po vrnitvi v Moskvo občutil posledice utrujenosti.«

Istega mnenja je tudi »Combat« in seveda glasilo komunistične partije »L'Humanité«. Časopis »Paris Jour« (zmena levica) pa že nekoliko dvomi: »Mednarodna vljudnost zahteva, da Francozi verjamejo v bolezen predsednika sovjetske vlade. Toda izkušstvo velja še nekaj: če človek, ki ima zdravje g. Hruščeva, leže v posteljo pred obiskom v Parizu, je treba novico sprejeti z doleteno obzirnostjo...«

Toda hkrati z novico o odložitvi obiska premiera Hruščeva in njegovi bolezi so se pojavile govorice, ki so več ali manj notrine, da je prišlo med njim in francosko vlado do resnih nesoglasij zaradi programa obiska. Italijanski časopis »Il Popolo« trdi, da je premier Hruščev izrazil med drugim pet želja, ki jim francoska vlada ni hotela ustreči. Po pisanju tega časopisa je želel sovjetski predsednik

vide obiskati kraj, kjer vsako leto praznujejo obletnico pariske komunizma iz leta 1871, društvo Francija-ZSSR, dalje sedež Generalne konfederacije dela, mesto Strasbourg in neko mesto, znano iz francoskega boja proti nemškimi okupatorjem. Z druge strani pa se Hruščev menda ni strinjal z obiskom v letalski šoli v Salon-de-Provence severno od Marsella, še manj pa seveda s tem, da bi obiskal področje Mesauda v Sahari, kjer Francozi

vsaksebi. Zahod predvsem vztraja pri čim strožjem nadzoru in vsak napredek v razorožitvi, tako »klasike« kot »atomske«, povezuje z nadzorovanim, medtem ko vzhodna stran trdi, da bo popolno nadzorstvo možno šele takrat, ko bo razorožitev popolna, doletja pa naj se to nadzorstvo omejuje na »primerno število inšpekcij na tujih ozemljih vsako leto. Sovjetska zveza namreč posebno poudarja, da so znanstvene metode za odkriva-

Odložen obisk

črpajo nafto. Tak obisk bi zelo verjetno povzročil neugoden odmev v afriški javnosti.

Zaradi odložitve bo obisk sovjetskega premiera nekoliko skrajšan. Petega aprila bo namreč predsednik francoske republike de Gaulle obiskal London.

V Zenevi je začela delo tako imenovana paritetna komisija za razorožitev, v kateri je zastopanih deset držav, po pet z Vzhoda in Zahoda. To so ZSSR, Poljska, ČSR, Romunija in Bolgarija z ene strani ter ZDA, Velika Britanija, Francija, Kanada in Italija z druge. Uradnih pogajanj o razorožitvi namreč ni bilo že dve leti in pol, odkar so se ta izjavila v pododboru komisije OZN za razorožitev. Lani so zahodne države ustregle zahtevi ZSSR po paritetni pri pogajanjih in tako je prišlo do ustanovitve posebne komisije, ki na ne bo zasedala v okviru OZN. Stališča, kakor zmerom, so si precej

nje poskusnih eksplozij atomskega orožja že tako dovršene, da ni potrebno, da bi tuje ekipe inšpektorjev »kar naprej šarile« po tujem ozemlju. Sicer vprašanje atomskih poskusov, o katerem se že dolgo pogajajo v Zenevi, ni neposredno vključeno v vzhodni razorožitveni načrt.

Mnenja o možnostih razorožitvenih pogajanj na uspeh so zelo deljena. Na Zahodu so predvsem prepričani, da bodo zelo dolga, medtem ko »Pravda« v svojem komentarju meni, da sicer ni pričakovati takojšnjih in senzacionalnih uspehov, da pa napovedi o enoletnih pogajanjih odkriva skrite želje nekaterih krogov na Zahodu, da bi se ta pogajanja čimbolj zavlekla. Vsekakor pa bo marsikaj odvisno od uspeha konference na »vrhu« sredi maja letos. Uspeh oziroma neuspeh te konference utegne pospešiti ali zavreti ne samo delo razorožitvene komisije, ampak tudi pogajanja o ustavitvi atomskih poskusov in še marsikaj drugega.

Letos že 106.000 zavarovancev

(Nadaljevanje s 1. strani)

go, dokler se bo v podjetju z zaščito dela ukvarjal le nekaj članov komisije. Pri ustanjavanju varnosti pri delu mora sodelovati ves kolektiv. Na novo sprejete delavce moramo takoj poučiti o vseh nevarnostih in tukaj povedati neposredno odgovornost mojstrov in predelavcev.

Preventivna počasi le zmoguje

Ze nekaj let je minilo, odkar smo pričeli v zdravstveni službi uveljavljati načelo preprečevanja in mu dajati prednost pred zdravljenjem boleznih. Letos je zavod po proračunu namenil za preprečevanje boleznih 24 in pol milijonov dinarjev. Ta sredstva bodo uporabljala deloma podružnice samostojno. Podružnicam zavoda v Krškem, Brezicah in Črnomlju je dodeljen skupaj 10 milijonov za preventivo. Polovico sredstev bodo uporabile za opremo in usposabljanje preventivnih zavodov, preostanek pa za preventivne akcije na svojem območju. Preostalih 14 milijonov preventivnega sklada bo uporabljenih za fluorografiranje prebivalstva v občinah Videm-Krško, Senovo, Brežice in Sevnica, za opremo in usposabljanje preventivnih zavodov v občinah Novo mesto, Trebnje in Žužemberk (na območju teh občin delujejo preventivni zavodi okrajnega pomena) ter za preventivne akcije okrajnega pomena kot so: HTZ, pomoč RK pri organiziranju raznih tečajev, pomoč šolskim kuhinjam, za prometno preventivo ter za ureditev dveh okrevališč na morju in enega gorskega okrevališča (tu je mišljen prispevek našega zavoda republikemu, ki bo ta okrevališča zgradil tudi za naše potrebe).

In še nekaj: o prispevku

Dohodki zavoda so bili lani znatno večji od predvidenih, ker je nagrajevanje po učinku lani povečalo osebne dohodeke zavarovancev in hkrati tudi njihov prispevek zavodu. To velja za družbeni sektor gospodarstva, v zasebnem sektorju pa je bil porast dohodkov zavoda malenkosten. Prispevek od zaslužka zavarovancev, zaposlenih v zasebnem sektorju obračunava zavod po kolektivnih pogodbah, če so postavke višje v teh, sicer pa po delovnih pogodbah. Ker je znano, da posebno pri zasebnih obrtnikih delajo delavci mnogo lažje, so ti v primeru boleznih znatno prikrajšani pri boleznih. Ta problem bodo morali delavci, zaposleni v zasebnem sektorju, urediti sami s svojimi delodajalci. Enak primer je pri pavšalnih družbenega sektorja. So primeri, da zaslužijo v sistemu nagrajevanja po učinku delavci na mesec 30 tisoč di-

narjev, boleznine pa dobi od zavoda le 12 tisoč dinarjev na mesec. Zavod obračunava boleznine po pavšalu. Zato bo treba izpremeniti zakonodajo tako, da bi pavšalizirana podjetja družbenega sektorja plačevala dajatve pavšalno, le teritorialnim enotam, prispevek za socialno zavarovanje pa bi obračunavala po dejanskih plačah.

J. M.

200 TISOČ TON CEMENTA VEC bo izdelala prihodnje leto zagrebška tovarna cementa »Sloboda«. Povpraševanje po cementu je za domače potrebe in za izvoz vedno večje, zato bodo povečali zmogljivost te tovarne, ki je zdaj le nekaj nad 150.000 ton, na nekaj nad 350.000 ton cementsa letno ali za 200.000 ton.

11 MILIJONOV 300 TISOČ PAROV usnjene in gumijaste obutve bo izdelal letos kombinat »Borovo«. Na trg bo dal kombinat nad 300 različnih modelov obutve, od najmanjših otroških čevljev do znanih delavskih gumijastih škornjev. Razen tega bo »Borovo« odprlo letos 30 novih prodajalnih, že sedaj pa jih ima 68.

Komunalna uprava NOVO MESTO

sprejme takoj

RAČUNOVODJO-KNJIGOVODJO

Plača po tarifnem pravilniku.

TRGOVSKO PODJETJE PETROL LJUBLJANA POSLOVALNICA NOVO MESTO

sprejme v službo

DOBRO PISARNIŠKO MOČ s primerno prakso v administraciji in strojeplju. Pogoj: nepopolna srednja šola, TRGOVSKEGA POMOČNIKA za bencinski servis z nekaj prakse v trgovini.

Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje z navedbo dosedanjih zaposlitve, šolske in strokovne izobrazbe, pošljite na PETROL Novo mesto.

Kratke IZ RAZNIH STRANI

Mandatar za sestavo nove italijanske vlade Segni skuša sestaviti novo vlado tako imenovanega levega centra. To je želja leve in kristianskodemokratski stranki. Uspeh teh prizadevanj je odvisen od stališča socialističnih demokratov in republikancev in od posredne podpore Nemškega socialistov.

Predsednik začasne alžirske vlade Ferhat Abbas je izjavil, da je general de Gaulle »zaprl vrata pogajanjem in miru v Alžiriji«. Poudaril je, da se bodo alžirski bori borili, dokler ne bodo dosegli neodvisnosti. Med nedavnim obiskom v Alžiriji je predsednik de Gaulle dejansko odobril nadaljevanje vojne v Alžiriji in propust armadi, naj ona reši tam položaj.

V Bonn so uradno potrdili, da je zahodnonemška vlada zahtevala od tunizijskega veleposlanstva, naj takoj odloži gospostvoje uradu alžirskega osvobodilnega gibanja, ki trenutno posluje v poslopu veleposlanstva.

Gvinejski so izročili zahodnonemsko noto, ki zahteva, naj Gvineja uradno sporoci, ali je navezala diplomatske stike z Demokratično republiko Nemčijo. Zahodnonemška vlada je že pooblastila zunanjega ministra von Brentana, da prekine diplomatske stike z Gvinejo, razen če ta ne bo uradno izjavila, da ni navezala diplomatskih stikov z Vzhodno Nemčijo.

S. Cape Canaverala na Floridi so izstrelili v vesolje nov satelit, ki naj bi krožil okrog Sonca po poti med Zemljo in Venero. Satelit je težak 30 kilogramov, v premeru pa meri 65 cm. Satelit bo oddajal radijske signale iz ogromne oddaljenosti 80 milijonov kilometrov.

Britanski obrambni minister Harold Watkinson je izjavil, da bo Britanija omogočila članicam Atlantiskega pakta vojaške olajšave na operacijski v Keniji. To pa po Watkinsonovih besedah velja tudi za Zahodno Nemčijo.

S sejmišča

Promet na novomeškem sejmišču tudi v ponedeljek 14. marca ni bil posebno velik. Od 835 napravah pripeljanih praščev so bile sklenjene kupčije za 551 paketov, ostale pa so kmetovalci odpeljali spet domov. Cene so se gibale od 4.000 - 14.500 dinarjev.

Predvsem smo si ogledali hleve. Največ je sivojavne živine, ki je zelo lepa. Večina krav sivojavne pasme je iz Švice, nekaj tudi iz Slovenije (Stari trg). Povprečje molznosti teh krav znaša 3800 l mleka letno, krave iz Švice pa dajo 4600 l mleka letno. Rekorderka ima celo 5600 litrov mleka letno, po teletu pa 35 litrov mleka dnevno. Ženska teleta vsa redijo, od moških pa najboljše. Telice pripuščajo z 18 meseci, ker hočejo doseči manjši tip sive. Opravljajo tudi poizkuse s križanci oberintalcev (siva tirolska pasma) in domače buše. Krave teh križancev so dale pri drugi telitvi od 2400 do 2900 litrov mleka letno, kar je za kravo, ki tehta le 300-350 kg, zelo veliko. Mleko prodajajo po 40 din. liter. Poskusi z raznimi pasmami kokoši so pokazali, da je najboljše nesnica bela leghorn. Ob zgradbi hlevov imajo (brez betonskih stolpov ali betonskih jam) veliko silosov zelene (silazne koruze in pesnih rezancev) iz sladkorne tovarne. Silažo tlačijo s traktorji goseničarji (Ansaldo), pokrijejo s slamo in nato z zemljo. Pesne rezance dobijo iz tovarne po zelo nizki ceni 30 din. stot franko tovarna. Zeleno koruzo za silažo jim je žel poseben (češki) kombajn, ki koruzo žanje, reže in meče v zraven pripeto traktorsko prikolico. Prikolice vozi drugi traktor na mesto, kjer koruznik silirajo. Za zeleno krmo v aprilu so že posejali repico in rž, ki da zgodaj veliko zelene mase za krmo. Setev te mešanice je bila izvršena s strojem in je že lepo vzklila.

K obratu so ob našem obisku vozili s traktorji zličkane koruzne storže s polja. Lickajo sproti ob trganju koruze. Najprej storž zličkajo in šele nato utrgajo, tako da ostane lickenje pri koruznem stebelju. Zličkane koruzne storže je poseben trans-

TIT DOBERŠEK: Zapiski s potipo Makedoniji

porter s tekočim trakom dvigal in metal na podstrešje gospodarske zgradbe. Agronom postaje (starejši možak) je poseben ljubitelj živine in probleme živinoreje odlično pozna. Bil je že večkrat v Sloveniji in pravi, da ima slovenska sivka mnogo dobrih lastnosti, ki jih je treba z obdobjem ugotoviti in povečati.

SREDNJA KMETIJSKA ŠOLA BITOLJ ima 400 učencev, od tega 15 izrednih (šolanje za izredne traja 2 leti in pol). Redno šolanje traja 4 leta, sprejemni pogoji je končana osemletka. To leto so imeli 300 prijav, sprejeli so pa 120 učencev, ker za več v zavodu ni prostora. Kapaciteta šole je namreč samo 200 učencev, imajo jih pa 400. Predvideva se, da se bo na šolo sčasoma preselila agronomska fakulteta iz Skoplja, ker namerava republika Makedonija nekatere fakultete (med temi tudi agronomsko) preseliti iz Skoplja. Makedonija ima 4 srednje kmetijske šole, od katerih ima največ učencev v Bitolju. (Več kot šole v Strumici, Tetovu in Stipu). Internat šole stane za učenca mesečno 5000 dinarjev. Učenci imajo dopolnilne pouk, poljedelne pa prakso. Smer šole je živinorejska, rendar uče in goje vse panoge. Šola je na proračunu, posredstvo šole pa samostojno gospodari. Upravi odbor in uprava sta ista za šolo in posestvo. Šola je bila ustanovljena kot nižja kmetijska šola leta

1925. Srednja kmetijska šola so ustanovili Bolgari v času okupacije med II. svetovno vojno in od tega časa dalje je na tem zavodu srednja kmetijska šola. Imajo zelo lepo knjižnico in krasno zbirko učil. Zbirke učil so razporejene po predmetnih razredih, tako da ima predavatelj in učenci ob predavanju vedno učila pred očmi in jih ni treba prenašati iz sobe v sobo. Zato se pa pri vsakem drugem predmetu učenci sejo v drugo učilnico. Učenci so razdeljeni na 14 razredov in ravno toliko je tudi učilnic.

Šola ima 86 ha zemlje, od tega 2 ha vinograde, sadovnjaka je 5 ha, vrta 2 ha, ostalo so njive. Na njivah sejejo italijansko pšenico in goje sladkorno peso. Ostale rastline goje zaradi učencev in praktičnega pouka. V hlevih je sivo-črna pasma živine, katero redijo na tem posestvu že od leta 1925. dalje. Povprečna molznost znaša 3000 l mleka letno, prodajajo pa mleko strankam po 50 din. liter, mlekarji pa po 40 din.

Našega bralca brez dvoma začudi visoka cena mleka v Makedoniji. Odgovor na to dobimo v dejstvu, da se po vojni Makedonska mesta zelo naglo razvijajo in z razvojem mest raste tudi potreba po vse večjih količinah mleka. Za večjo proizvodnjo mleka pa med tem ni bilo v Makedoniji dosti storjenega, posebno ne za večjo proizvodnjo kravjega mleka. Mestno prebivalstvo namreč ne mara ovčjega mleka. Prej so

imeli še precej kozjega mleka, katerega pa po letu 1948 tudi ni več. Zato je po kravjem mleku veliko povpraševanje in od tod tudi tako visoke cene.

Ob našem obisku so učenci bili v trgovski grozdja. Ta ima žično oporo, rezana je nizko, delno na glavič, delno na reznike in šparone (gijo). Sorta prokupac je imela 24% sladkorja, smederovica pa 16-18%. Ravnatelj šole je bivši absolvent Srednje kmetijske šole Maribor (takoj po prvi svetovni vojni). Sploh je med kmetijskimi strokovnjaki v Makedoniji precej strokovnjakov, ki so se šolali v Mariboru, na katerega jih veže mnogo lepš spominov. Za sluga ravnatelja je, da je na šoli in v okolici vzoren red.

Zraven zgradbe srednje kmetijske šole je sezidana nova stavba, v kateri so učenci srednje veterinarske šole. To je edina srednja veterinarska šola, ki še deluje v Jugoslaviji (prej jih je bilo več, pa so jih ukinili). Tudi ta šola je 4-letna. Letno absolvirajo 60-70 absolventov.

TOBACNI ZAVOD V PRILEPU

Po res temeljitim ogledu ustanov v okolici Bitolja smo se odpravili v središče največjega pridelovanja tobaka v državi - v Prilep. Med potjo smo se dalj časa vozili med ogromnimi plantažami vinogradov ob cesti od Bitolja za Prilep. Po oceni merijo vinogradi gotovo od 300-400 ha in enim ko-

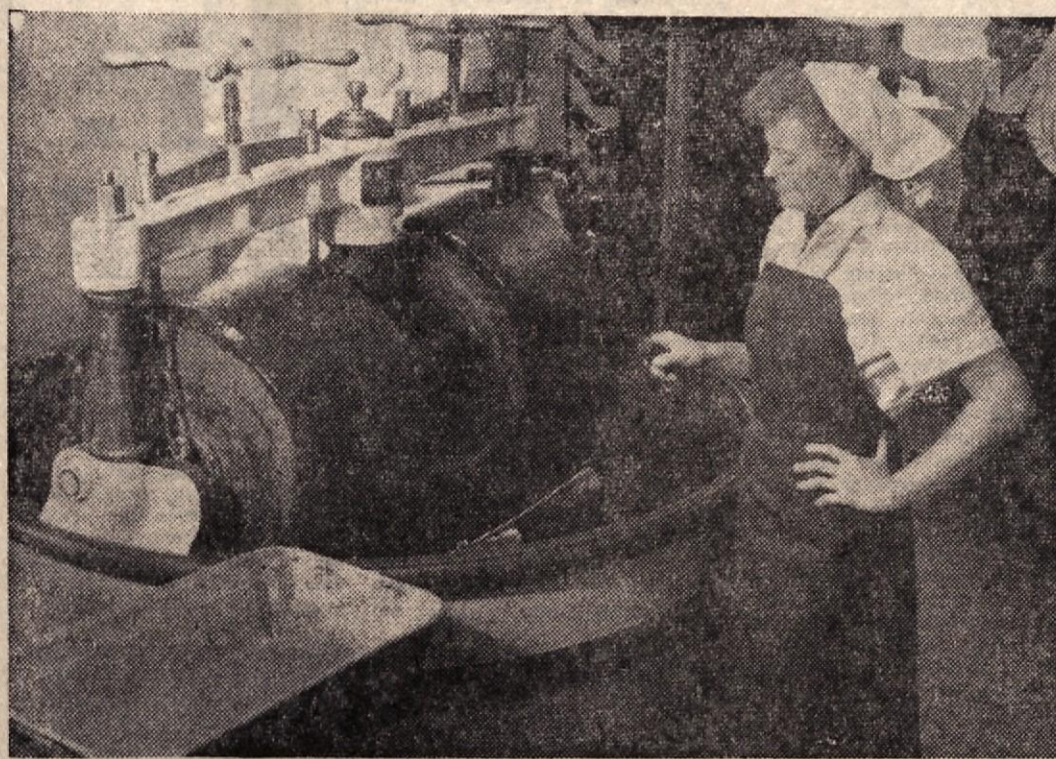
su. Vsi nasadi imajo žično oporo, vzgoja je nizka.

Tobačni zavod pri Prilepu je bil ustanovljen in sezidan leta 1935. Danes je v zavodu tudi Srednja tobačna šola, edina te vrste v državi. Šola traja 4 leta in sprejme letno 200 učencev. Bila je ustanovljena leta 1947, leta 1953 so jo ukinili, a leta 1958 ponovno vpeljali.

Jugoslavija pridelala od 50 do 60 milijonov kg tobaka. Od tega izvozimo okrog 30 milijonov kilogramov letno, ostanek pokadimo doma. Makedonija pridelala skoraj polovico jugoslovanske proizvodnje tobaka (okrog 25 milijonov kilogramov letno), od tega samo prilepska okolica okrog 7 milijonov kilogramov letno. Po republikah pridelala Makedonija 47% tobaka, Srbija 29%, BiH 18%, Hrvaška 4% in Črna gora 2% tobaka. Izvoz tobaka se je po vojni potrojil, saj smo pred vojno izvozili le okrog 10 milijonov kilogramov letno, po vojni pa 30 milijonov kilogramov letno. Iskan je predvsem lahek, mehak aromatičen tobak. Najboljši tobak »jaka« raste v okolici Strumice, po kakovosti sledi prilepski tobak in nato hercegovski »lančo«. V prilepski okolici so najbolj aromatični gornji listi rastline. V Hercegovini pa spodnji. Pridelek tobaka znaša okrog 1000 do 1200 kg posušene listov po ha. Cena je za 1 kg od 200 din za najslabše vrste do 800 din kg, odvisno od kakovosti. Na zavodu dela 15 agronomov in 10 tehnikov. Zraven zavoda deluje v Makedoniji še 9 pospeševalnih postaj za tobak.

Vloga takšnega zavoda je v odpiranju tobaka in zaščiti istega. V proizvodnjo tobaka po tega tudi operativno z delitvijo mena.

Pavla Vovk pri mešalnem stroju v Tovarni čokolade in likerjev IMPERIAL: sestavljanje recepture za dobro čokolado je odgovorno in važno delo, saj prav tu velja: kolikor kupcev, toliko kritikov! S čokolado zalaga IMPERIAL vedno večji krog odjemalcev po vsej državi. Prav gotovo je tu odločilnega pomena prav kvaliteta blaga. S svojimi sladkimi izdelki sodeluje kolektiv Tovarne čokolade in likerjev tudi na letošnjem velikem nagradnem žrebanju naročnikov našega tednika

Sladka reportaža

Med Brestanico in Vidmom-Krškem stoji priprta na pobočje hriba nad cesto TOVARNA ČOKOLADE »IMPERIAL«. Njen položaj je lep in romantičen, vendar delovni kolektiv z njim ni zadovoljen...

COKOLADA — RAZKOŠJE

Okoli leta 1948 so naše trgovine prodajale čokoladni prah, v katerem pa je bilo precej čokoladnih kep. Gospodinjje niso vedele, kako se ta proizvod čokoladne industrije kuha. V takratnem »Imperialu« so sicer imeli dva stroja za drobljenje čokoladnega prahu, a ju niso uporabljali. Prodajne cene čokoladnih proizvodov so bile določene, zato so tovarne skrbele, da so imele s proizvodnjo čim manj stroškov. Čokolada je bila slaba, a kljub temu veliko razkošje, ki si ga

je državljan le težko in poredkoma privoščil.

PRED 10 LETI PRVI DELAVSKI SVET

Oktober 1950 je bil v Imperialu ustanovljen prvi delavski svet; njegov predsednik je bil Stanko Kukovičič, ki ima tudi danes spet isto funkcijo. O takratnem stanju v tovarni je povedal: — Leta 1950 smo imeli s proizvodnjo velike težave. Zaradi spora z državami vzhodnega bloka smo bili tudi mi v Imperialu močno prizadeti. Devize, ki so bile namenjene za nakup kakaovca, je država porabila v potrebnejše namene. Tisto leto je štel naš kolektiv 10 do 15 članov. Nihče ni mogel pomagati, da bi dosegli kakšne pomembne proizvodne uspehe. Nasprotno! V tem letu

smo izdelali le 9 ton čokolade, kar je sploh najmanjša proizvodnja po osvojitvi.

ISKANJE POTI

Prvi delavski svet ni imel večjih uspehov. Prvo leto smo

se učili upravljati. Iskali smo oblike dela. Težko je postati iz delavca čez noč upravljavec. Znojili smo se. Razpravljali o proizvodnji in surovinah... in glej — v letu 1951 smo proizvedli že 60 ton čokolade, zaposlenih pa smo imeli takrat okoli 20 ljudi.

GLAS DELAVCA VEDNO MOČNEJŠI

Pomembnejši uspeh delavskega samoupravljanja je bil, da smo začeli izdelovati več vrst čokolade in likerjev. Prej smo delali vsakega samo po en primer, zdaj pa 3 čokolade in 6 likerjev. Hkrati smo začeli takrat uvajati tudi več novih oblik pakiranja čokolade kot šestinko, oseminko, šestnajstinko, štiridesetinko in kroke, medtem ko smo delali prej le četrtinke. Zanimivo je, da so dali pobudo za vse to delavci in ne mojstri. To leto smo proizvedli že nad 100 ton čokolade.

SAMOUPRAVLJANJE SE UVELJAVLJA

V naslednjih nekaj letih je proizvodnja spet padla. Dobili so namreč le malo surovin. Delavsko samoupravljanje se je v teh letih utrjevalo. Vedno bolj so razpravljali in odločali o proizvodnji, tarini politiki; leta 1953 so izdelali

prvi tarinni pravilnik, ki je bil tudi potrjen, leta 1954 pravila podjetja itd.

ZAMENJALI SO STROJE

Tovarna »Imperial« je imela stroje — toda kakšne! Združene čokoladne industrije ni priznalo, da so ti stroji sposobni za proizvodnjo. Bili so zastareli, ropotali so ko vrag, davno so že zaslužili pokoj... a še so morali delati. Leta 1955 so kupili od »Sane« prvi stroj za mletje kakaovca, potem stroj za šivanje kartonske embalaže (škatel za vlaganje čokolade, ki so jih prej kupovali v Ljubljani že izdelane) in tresalko — stroj, ki trese čokoladno maso, da se stisne v model. Kasneje se stroj za mletje sladkorja. Sploh so kupili vse stroje, razen mešalnega in štirivaljnega za fino strukturo čokolade, od leta 1955 dalje.

DEDEK MRAZ 1959/1960 — TOPLO POZDRAVLJEN!

Lanski Dedek Mraz je bil radodaren tudi v »Imperialu«. Prinesel jim je dva težko pričakovana stroja. Tako so izpolnili zadnji vrzel v tehnološkem procesu. Hidravlična stiskalnica, ki iztisika iz kakaovca maso kakaovo maslo, bo pripomogla k povečanju proizvodnje za nad 10 odstotkov. Stroj za gnetenje in ovlečenje

tenje čokoladne mase, ki bo začel v kratkem delati s polno zmogljivostjo, bo pripomogel precej k izboljšanju kakovosti čokolade. Čokolada, izdelana v »Imperialu«, se bo po njegovi zaslugi lahko primerjala z vsako inozemsko.

Zdaj čakajo v »Imperialu« komisijo od združenja, ki bo pregledala nova stroja in ugotovila zmogljivost vseh strojev. Ker bo zmogljivost večja, bodo dobili tudi več surovin.

LANSKI IN LETOŠNJI PLAN

Lanski plan 1960 so proizvajalci presegli za 11 ton in dosegli 156 milijonov din bruto proizvodnje. Letošnji plan, ki ga je kolektiv že prejel in potrjil, je 215 ton čokolade oziroma 166 milijonov dinarjev bruto — produkta. Surovin imajo zagotovljenih dosejaj le za 140 ton čokolade.

»POSTALI BOMO VEČJE PREHRANBENO PODJETJE«

Sedanj položaj tovarne je neprimeren. Ne moremo se širiti. V sedanjih prostorih tudi ne moremo povečati proizvodnje. Slaba je še preskrba z vodo in elektriko. Vedno pa težimo za napredkom, izboljšanjem proizvodov, povečanjem strojnega parka, razširjenosti podjetja itd., ker le to predstavlja napredek, mi pa nismo zaostajali.

Investicijski biro v Novem mestu nam je že izdelal načrte za preselitev tovarne na primernejše mesto, kjer bi z dopolnjeno opremo lahko proizvajali 600 ton čokolade letno. Razen tega nam delajo tudi načrte za prostore, kjer bomo proizvajali sadne koncentrate. Tu je namreč izrazit sadni okoliš, predelovalnega podjetja pa ni. S temi načrti smo šli 29. februarja na natečaj. Postali bomo večje prehranbeno podjetje.

To vse nam je povedal tovarniški Kukovičič.

Vsekakor lepa razvoja pot in razveseljevi obeti. Zato tudi naslov: Sladka reportaža. V občini in okraju je TOVARNA ČOKOLADE IN LIKERJEV »IMPERIAL« POMEMBNO PODJETJE, ki bo že čez nekaj let kot važen kolektiv prehranske industrije pomnilo še nekoliko več kot že pomeni zdaj, ko vztraja v težkih pogojih in iz leta v leto dviga proizvodnjo.

JOŽE PRIMC

Pred 10 leti in zdaj spet je kolektiv izvolil za predsednika delavskega sveta tov. Stanka Kukovičiča, ki si z drugimi vred prizadeva, da bi podjetje dobilo primerne prostore in možnost za prepotrebne razmah.

NOTRANJEPOLITIČNI TEDESKI PREGLED

Pretekli teden je bila v Ljubljani druga plenarna seja Centralnega komiteja ZKS, na kateri so razpravljali po uvodnem referatu sekretarja Mihe Marinka, o vlogi komunistov, o nekaterih aktualnih problemih gospodarske operativne in birokratskih pojavih v podjetjih ter družbeno upravnih organih.

Potem ko je sekretar opozoril, da ni prav, da komunisti tu in tam zavzemajo stališča sami, mimo organov Socialistične zveze in drugih družbenih organizacij ter samoupravnih organov, je ocenil nekatere nove momente, ki jih je treba upoštevati pri delu. Zlasti stimulativna delitev dohodka in pa razvijanje oblik naše socialistične demokracije, so tisti objektivni razlogi, ki so omogočili doseganje tako velikih gospodarskih uspehov. Dvig produktivnosti kot osnova za rast osebnih dohodkov in razvoj družbenega standarda je uresničena z vključevanjem novih in novih podjetij v sistem stimulativnega nagradjanja, kar vse prinese tudi boljše organizacijo proizvodnje, varčevanje materiala, zboljšanje kakovosti itd. S tem so izkoriščene nove notranje rezerve, obenem pa je potrebno misliti tudi na modernizacijo proizvajalnih sredstev in boljše delitev dela v proizvodnem procesu med podjetji. Zato se porajajo zamisli o poslovnih združenjih in predlogi za modernizacijo.

Kar se tiče poslovnih združenj in sploh oblik kooperacije, ki naj pripomorejo k nadaljnjemu razvijanju proizvajalnih sil, je treba reči, da pojmi o tem niso bili povsem jasni. Ponekod so bile ob tem združenju okrajene osnovne našega družbenega sistema. Večših veljujejo združevanje (fuzije) obstoječih podjetij, čeprav tako združevanje nima nič skupnega z družbenimi interesi in z interesi prizadetih kolektivov. Dogodi se, da združujejo pasivno podjetje z aktivnim, le zaradi prikrivanja izgub. Združujejo podjetja mimo volje delavskih svetov in z ekonomskim pritiskom tako, da postavljajo pogoje za dobivanje kreditov. Tudi pri poslovnem združevanju opažamo nepravilne težnje. To je predvsem v primerih centralizacije sredstev posameznih podjetij, zato da bi s temi sredstvi ustanavljali nove obrate ali širili kapacitete posameznih podjetij. Sredstva se združujejo ponekod na tak način, da pomeni to izsiljevanje sredstev delovnim kolektivom, ki so jih stvarili ter zato z njimi upravljajo in razpolagajo. Sredstva so prenesli na neka višja združenja, s čimer je okrajšana samostojna iniativa v posameznih podjetjih. Celo proizvodnjo usmerjajo z diktiranjem, kar pomeni ostraževanje izbire proizvodov na našem trgu. To je kot, je dejal sekretar, oživljanje tendence po vzoru kapitalističnih koncentracij kapitala — kartela, monopola, odnosno so to tendence vračanja na centralistično birokratsko upravljanje gospodarstva, ki bi neizbežno minirale naš družbeni sistem neposrednega delavskega družbenega upravljanja.

Monopolistične tendence se kažejo predvsem v tistih združenjih, ki se v glavnem dogovarjajo o delitvi cen, o delitvi trga in celo o izenačevanju cen za njihove proizvode. Take dogovore ne bi smeli dovoliti, saj so v nasprotju z zakoni. Tudi probleme avtomatizacije in modernizacije podjetij tolmajoč ponekod napačno. Modernizacija in avtomatizacija še ne pomeni spreminjanje politiko delitve narodnega dohodka. To ne pomeni večje investicije za industrijo na škodo drugih sektorjev družbenega standarda. Narobe, modernizacija je treba doseči z razpoložljivimi sredstvi. Take napačne tendence pa pripeljejo mnogokrat do nespornih pojavov, do škodljivega lokalizma. Nemačkost se dogodi, da se zaradi takšnih napak zadovoljujejo z obstoječim obrtniškim in skoraj ročnim načinom proizvodnje in nimamo prav nobenih načrtov ter perspektiv za prehod na serijski industrijski način proizvodnje, za modernizacijo itd. Samozadovoljni smo lahko le zato, ker tržišče ne ni dovolj založeno in gre v promet vsak proizvod ne glede na ceno, kakovost in izbiro. Povpraševanje je pač večje kot ponudba. Vendar kaže, da bodo morala podjetja vendarle pravočasno razmišljati o tem, kako bodo postavila na trg boljše in cenejše proizvode, kajti sicer jih lahko prehitijo. O drugih problemih, o katerih so razpravljali na plenumu, bomo še poročali.

Kratke iz Mokronoga

Mladina v Mokronogu se je čvrsto oprijela organiziranega dela. Ne le, da ima redne sestanke vsak teden, na katerih obravnavajo razna politična in organizacijska vprašanja, temveč pripravljajo tudi igre, s katero namerava kmalu presenetiti.

Pionirski odred mokronoške šole pripravljajo ustanovitev šolske zadruge. V povezavi z ZK Mokronog bo mlada zadruška kmalu pričela delati.

V zadružnem domu je že dalj časa šiviljski tečaj, ki ga je organizirala Tovarna šivalnih strojev na Mimi. Tečaj obiskuje nad 40 deklet in žena.

V nedeljo 13. marca je bila seja zadružnega sveča KZ Mokronog. Obravnavali so več važnih vprašanj; več o tem bomo poročali prihodnjik.

MALI OGLASI V DOLENJSKEM LISTU: ZANESLJIV USPEH!

Združena sredstva v Sevnici

Združena sredstva v občini Sevnica bodo dosegla znatne zneske. Po prvih predvidevanjih naj bi se sredstva iz kmetijstva, obrti, gostinstva in turizma zbrala v občinskem investicijskem skladu, sredstva iz industrije pa v okrajnem skladu. Iz industrije zbrana sredstva naj bi v glavnem služila Kopitarju za obnovo strojev in strojnih naprav ostala sredstva pa bi porabili za druga najnujnejša opravila v sektorjih, odkoder so zbrana.

Iz združenih sredstev bi Oblo Sevnica najel 3 milijone dinarjev kredita za nadaljevanje rekonstrukcije ceste skozi Sevnico, 2 in pol milijona dinarjev pa so pripravljena dati sevnška podjetja. S temi zneski zaenkrat računajo pri letošnjih delih na obnovi ceste skozi mesto.

Konfekcija Lisca je odstopila od prvotne zamisli za razširitev podjetja. Nameravali so nadzidati sedanje poslopje in tako pridobiti nove obratne prostore, medtem ko bi ostale pomožne objekte pozidali posebej.

Nova varianta pa je v kratkem takale: sedanjo smer glavnega obratnega poslopja bi obdržali in prizidali nov dvoetažni objekt. V njem bi bile v kletnih prostorih garaže, kuhinja, jedilnica in skladišča, v pritličju pa bi pridobili novih 22 m dolgo delavnico. Ko bi s premaknitvijo sanitarnih združili obe dvorani, bi dobili 54 m dolgo obratno dvorano. Lastnih sredstev za to gradnjo imajo dovolj, predračunska vsota pa znaša 21 milijonov dinarjev. Pričeti nameravajo v maju, v novembru letos pa se bi že vselili.

Poznate te pravice?

TOVARIŠA STEFANA SIMONČIČA, PREDSEDNIKA OKRAJNE KOMISIJE ZA PROSILI, DA RAZJASNI Z NJEGOVI ODGOVORI

1. Ali komisije za nacionalizacijo res že zaključujejo delo?

Komisije za nacionalizacijo bi morale pravzaprav končati delo 31. decembra 1959, te naloge pa iz subjektivnih vzrokov niso izpolnile, zato so morali občinski ljudski odbori odločiti, naj z delom nadaljujejo. Vendar pa so v glavnem občinske komisije zaključile prvo fazo postopka za izvedbo nacionalizacije, kar pomeni, da so odločile, katere zgradbe ali poslovni prostori preidejo v družbeno lastništvo. Manjše število odločb bo sicer še izdanih, največ se v brežinski občini, kjer so v nepopolnem zaostanku. Okrajna komisija pa tekoče rešuje pritožbe, ki so ji predložene.

Sedaj prehajamo v drugo fazo nacionalizacije: k izvedbi postopka za izvedbo zgradb ali delovnih zgradb od nacionalizacije. Prejšnji lastniki so namreč lahko vložili zahtevo, da se izvajajo od nacionalizacije in ostanje njihova last zgradbe kot enostanovanjske hiše, če jih je imel več, ali posamezni

deli zgradb — na primer stanovanje v nacionalizirani hiši. Lastniki so bili torej upravičeni postaviti in obrazložiti tako zahtevo že v ugovoru zoper zahtevo finančnega organa ali pa v posebnih vlogi, vendar najkasneje v 3 mesecih od prejema zahteve za ugotovitev predmeta nacionalizacije. Ker pa tega večina lastnikov ni storila, bi bili zelo prizadeti, če bi se komisije tega držale zakonitega predpisa. Zato naj komisije upoštevajo kot pravočasno vložen zahtevek za izvedbo, čim je prejšnji lastnik vložil ugovor ali dal sicer v drugi obliki spoznati, da uveljavlja tako zahtevo na primer v pritožbi. Prvostopne komisije morajo lastnika celo zaslišati oziroma ga pozvati, da obrazloži zahtevo in mu dati tako priložnost, da pove, katere prostore želi obdržati.

2. Katere so najvažnejše pravice prejšnjih lastnikov v tej drugi fazi nacionalizacije, kot jo imenujete?

Nekatere komisije so sicer še v leti odločile, s katero so ugotovile predmet nacionaliza-

cije, odločile tudi o zahtevi za izvedbo zgradbe ali stanovanja od nacionalizacije, vendar so to bili izjemni primeri. Združevanje obeh postopkov bi namreč močno zavrglo tek nacionalizacije. Toda že pri teh izjemnih primerih bi moral pripomniti, da ni nobenih pomislekov za širše priznavanje obsega izvezitve zgradb oziroma posameznih delov zgradb in da je to vprašanje treba reševati z večjo življenjsko preudarnostjo in uveljavitvijo, zlasti pa tam, kjer se da na ta način olajšati težko socialno stanje, v katerem se je morda znašel prejšnji lastnik zaradi nacionalizacije. Tako tudi nacionalizacija družbeno — gospodarsko ne-pomembnih poslovnih prostorov v tipični družinski stanovanjski hiši, v kateri lokal predstavlja za lastnika celo edini vir preživljanja, ne ustreza duhu in namenu zakona o nacionalizaciji. Seveda velja to predvsem za manjše, neekonomične in iz drugih razlogov neustrezne poslovne prostore in to zlasti v krajih izven mest in na podeželju, manj v mestnih središčih.

V nacionalizirani hiši ostane lastnik prejšnjega lastnika eno ali dveje stanovanj, če nimata skupaj več kot 4 sobe, ne računajoč pri tem stranske pro-

store na primer kopalnice, kleti, shrambe, predsobe itd. Če je v hiši več stanovanj, ima lastnik pravico izbire. Državljan se pritožuje, da jim komisije niso pustile v lasti kleti, hodnikov, podstrešij in podobnih prostorov. Tu je namreč treba poznati določilo 5. člena Zakona o lastnini na delih stavb, ki določa: a) v prvem odstavku, — da imajo na skupnih delih večstanovanjske hiše, ki služijo stavbi kot celoti (temelji, podstrešje, stopnice, hodniki, elektriko, vodovodno in telefonsko omrežje, vodnjaki, pralnice, kleti in podobno) vsi lastniki posameznih delov trajno pravico uporabe, in — b) v drugem odstavku, da imajo na skupnih delih večstanovanjske hiše, ki služijo samo nekaterim delom stavbe (posebna vhodna vrata, garaža, stopnišča, predeljeni kletni prostori in pod) trajno pravico uporabe sami lastniki teh posameznih delov.

Zato morajo komisije v vsaki odločbi o izvezitvi od nacionalizacije določiti ne samo kateri glavni prostori ostanejo lastnikom v lasti, ampak tudi, na katerih stranskih prostorih imajo trajno pravico uporabe. Če občinske komisije tega ne bodo upoštevale, bodo ravnale pomanjkljivo in bodo morale prejšnji lastniki to doseči z redno pritožbo.

Redkejši so primeri, da je kdo lastnik ali lastnik več enostanovanjskih hiš ali idealnih delov. V teh primerih ostane neta po njegovi izbiri v lasti

dve stanovanjski hiši. Če pa nima lastnik dveh dvo ali večstanovanjskih hiš, bo obdržal v lasti v vsaki hiši po eno stanovanje ali pa eno dvostanovanjsko hišo. Če pa je kdo lastnik nacionalizirane zgradbe, ki ima troje stanovanj ali pa dve stanovanji in poslovni prostor, bo obdržal v lasti le eno stanovanje in ne dve, kot zmotno meni večina pritožnikov. Državljan sicer sme imeti v lasti dve stanovanji, vendar v hiši, ki je nacionalizirana, le eno (čl. 17 Zakona o nacionalizaciji).

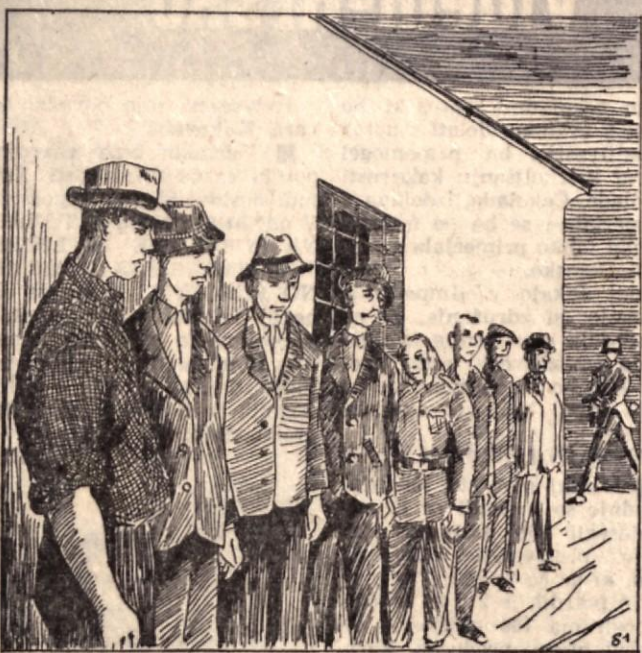
3. Ali je tudi solastnikom zagotovljena v nacionalizirani hiši pravica do stanovanja?

Odgovor na to vprašanje je v čl. 18 Zakona o nacionalizaciji. Če je namreč lastnina na hiši razdeljena na idealne dele v p. ena polovica, ena tretjina itd., ostane last prejšnjega solastnika eno stanovanje ali pa dve stanovanji, ki nimata več kot 4 sobe, pod pogojem, da vrednost njegovega dela približno ustreza vrednosti tega stanovanja. V praksi to pomeni: a) da obdrži v 4 stanovanjski nacionalizirani hiši, na kateri je lastnina razdeljena na idealni polovici, vsak solastnik po eno stanovanje; b) da obdrži v nacionalizirani tristanovanjski hiši, kjer je lastnina razdeljena na tri enake solastniške deleže, vsak solastnik po eno stanovanje, vendar (Nadaljevanje na 4. strani)

LUDVIK KEBE

NEPOKORJENI BREGOVI

PIŠE: Milan Bašković RIŠE: Mire Cetin

81. Vojaki so z breami in vpitjem spravili sedeče in ležeče ujetnike pokonci. Oficir je z roko pokazal široko steno zidance. Tja so jih postavili enega poleg drugega. Anka je stala ob Mohorju. Nedaleč vstran je začelo pokati. Vojaki so postajali nemirni in oficir je priganjal.

82. Na poti so vojaki postavili mitraljez, v vrsto pa se jih je postavilo še kakih deset s puškami. Nestrpno so čakali ukaza oficirja, ki je stal ob strani. Vsi so prisluškovali streljanju, ki je bilo vedno bliže. Mohor je premeril z očmi razdaljo do vinograde in gozda. — »Bežimo!« je zavpil in potegnil Anko za seboj.

83. Z dolgimi skoki se je pognal proti vinogradu. Anka je omahnila pod trte. V teku jo je pobral in hitel proti gozdu. Za seboj je slišal strele, vpitje, stokanje in topot številnih nog na vse strani. Kroglice so treskale v kole, trte in kamenje okoli njega. Z Anko v naročju je srečno prispel do konca vinograda.

84. Takrat pa je vse zaplesalo okrog njega, zaskelo ga je v hrbtu in ramenu. Klecnil je in obstal. Anka se je hitro vrgla na tla in ga potegnila za seboj. Kroglice so orale in prašile zemljo okrog nje. Planila je čez rob, Mohor pa je obelzel. Vrgla se je nazaj in med sikanjem svinčenk potegnila še Mohorja za rob.

NOVO MESTO RASTE

O PROBLEMIH GRADNJE V NOVEM MESTU PIŠE INŽ. ARH. D. LAPAJNE

Izguba stanovanj med vojno, razvoj industrije in močan dotok prebivalstva s podeželja zahtevajo gradnjo velikih števil novih stanovanj. Na vseh koncih mesta rastejo novi objekti, delno v obliki blokov, v pretežni meri pa v obliki enodružinskih hiš, ki nesmotrno povečujejo mestne površine in s svojim neurejenim okoljem neugodno učinkujejo na estetsko podobo mesta.

ZAKAJ OMEJUEMO GRADNJO INDIVIDUALNIH STANOVANJSKIH HIŠ

Konfiguracija tal na področju občine Novo mesto ni najbolj primerna za graditev mesta. Marsikje je oteženo osone-

sežno močna pred zadnjo vojno, ko so nastala naselja na Grmu, koloniji in druga, ter v manjši meri po vojni, z naseljem nad pokopališčem in začrtimi gradnjami na mnogih drugih krajih. Če si ta stanovanjska naselja

Stanovanjska stolpna hiša v Duplici pri Kamniku dokazuje, da je visoka gradnja ekonomsko upravičena, saj stoji na kraju, kjer je sicer dovolj zazidljivih parcel

nje, graditev cest zahteva velika dela, kanalizacijo je izredno težko speljati in podobno.

V času, ko je mesto nastalo, je za takratno velikost in potrebe prostor, ki ga danes tvori mestno jedro, popolnoma zadostal. Celo nasprotno: odlično strateški položaj in dobro mestno obzidje sta tvorila močno utrdbo Habsburžanov pri njihovem prodiranju proti Jadranu. Kasneje je gospodarski razvoj mesta na križišču važnih trgovskih poti povzročil širjenje, ki je dobilo še poseben razmah ob razvoju industrije na prelomu iz prejšnjega stoletja v sedanjost. Mestna površina je vzporedno rasla, tako da znaša sedaj (po upravni razdelitvi iz l. 1953) 1137 ha, vendar je zazidana površina precej manjša.

Pri tem širjenju imajo največji delež prav enodružinske hiše, ki zahtevajo drobno razparceliranost zazidljivih površin na zasebne »vrtilčke«, ki v nedogled povečujejo mestne površine. Ta tendenca je bila po-

ogledamo, opazimo sledeče: nikjer ni znaka kakršnekoli urejenosti, saj so zakoni za gradnjo individualnih hiš dovoljevali poljubno postavitev, le s splošno določenimi odmiki od ceste (4–6 m) in sosedov (min. 4 m); ceste so zanemarjene — ponekod jih sploh ni, o kakšnih nasadih ni govora, kanalizacija večnoma ni zgrajena, vodovod pa je bil napeljan šele v zadnjih letih. Kritiki na račun ureditve teh komunalnih naprav je bilo že nešteto, vendar so bile dostikrat neupravičene, saj občina enostavno nima toliko sredstev, da bi lahko temeljito uredila vse velike komunalne priključke, ki jih takšna stanovanjska naselja zahtevajo. Običajno nihče, ki si hoče zgraditi svojo hišo, ne pomišlja na to, da le-ta zahteva priključek vodovoda, elektrike, kanalizacije, da mora imeti dovoljno ceste, temveč enostavno računa, da mu bo to zgradila občina.

Danes je v Novem mestu povprečna gostota med 40 in 50 prebivalcev na 1 ha! Če s takim

Naselje nad cesto proti Ločni s svojo neurejenostjo, z nedodelanimi in z neenotnimi hišami »krasí« vstop v mesto iz zagrebške smeri

načinom gradnje kmažu ne nemo, čez 20–30 let enostavno ne bo več nobenih prostih zazidljivih parcel in še vedno bo lahko vsakdo govoril, da je v vsem mestu ena sama cesta tlakovana!

Iz tega sledi, da je nujno treba preiti na gostejšo in višjo zazidavo, ki poleg tega, da je mnogo cenejša, ohranja možnost ureditve večjih javnih površin, ki so mestu potrebne, omogoča smotrno, estetsko zazidavo in daje mestu res »mestni« videz.

Se vprašanje, ali je gradnja stolpnih stanovanjskih hiš ekonomsko upravičena? Da ne bi navedel samo suhih dejstev, da je ta način gradnje že precej udomačen v severozahodnih evropskih državah, še posebej pa na Švedskem, ki ima sicer najvišji standard poleg Švice v Evropi, dajem primerjavo z gradnjo stanovanj v individualnih hišah. Za 40 stanovanjskih hiš je potrebno ob maksimalno smotrno urejenem konceptu zgraditi 350 m ceste, prav toliko metrov zunanje kanalizacije, vodovoda in električnega voda, kar pri gradnji stolpnice odpade, ne glede na to, da je neto površina stanovanj v stolpnicih mnogo cenejša kot v individualnih hišah. Komentar k tej ugotovitvi sploh ni potreben.

Naloga občinskega ljudskega odbora je čimbolj podpirati in pospeševati več etažno gradnjo stanovanjskih hiš, pri tem pa morajo pokazati razumevanje tudi investitorji, posebno še

Imeli bomo to, kar vzgajamo!

Občinski komite LMS Novo mesto je v nedeljo organiziral posvetovanje mladincev in delovnih kolektivov. Namen posvetovanja je bil, da bi se mladina seznanila z nalogo, ki ji ima pred volitvami v delavske svete. Mladina je v delavskem samoupravljanju izpolnila vsa pričakovanja, saj se je več ali manj spuščala v razne probleme v svojih podjetjih, čeprav seveda ne še povsod s takimi uspehi kot želimo. Treba bo zato posvetiti več pozornosti izobraževanju mladih upravljalcev. Ena izmed prikladih oblik so vselakor klubi mladih proizvajalcev, ki bi morali bolj zaživeti. V njih vzgajamo mladega delavca v kasnejšega upravljalca. Klubi mladih proizvajalcev so šola bodočih članov DS in UO in tega bi se morali zavedati.

Razen tega so razpravljali še o letošnjih mladinskih delovnih brigadah. Nadaljevalnih del na avtomobilski cesti se bo kasneje udeležila tudi delavska mladina. Prisotni so se strinjali, da mladinske organizacije nadoknadijo zamujene ure svojih tovarišev, ki bi se želeli udeležiti akcije.

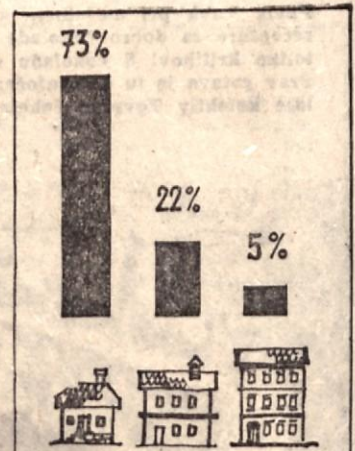
Občni bor ZB na Senovem

Tudi člani Zveze borcev senovske občine so nedavno tega uspešno zborovali. O delu te prizadevne organizacije, ki združuje v občini Senovo še 600 članov, bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

večja podjetja, ki imajo največ možnosti za uresničenje takih načrtov. S komunalnim prispevkom, ki bi procentualno padel glede na višino stavb, pa bi krili del izdatkov za komunalne priključke.

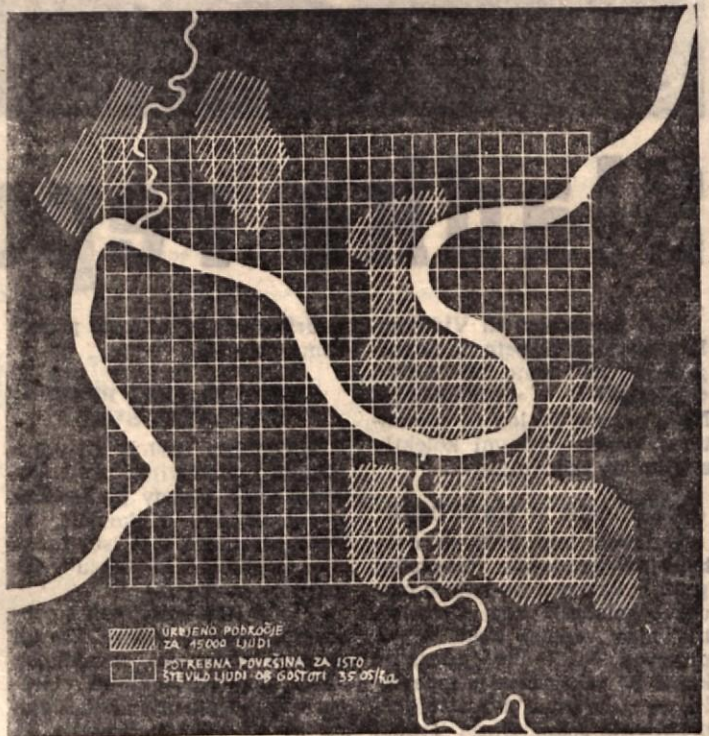
Problem spreminjanja pokrajine v enolične, dolgočasne pejzaže, vsepovsod posejane s hišicami — naj omenim Savinjsko dolino — ni samo naš. Z njim se otepaajo v vseh naprednih državah.

Prevladovati mora težnja za ohranitev čim več prostih, nezazidanih površin, zato tudi ne smemo pozabiti na podeželje. Čeprav je z novim zakonom o izkoriščanju kmetijskih zemljišč obvezno mnenje uprave za kmetijstvo pri občini, pri lokacijah za gradnjo ni potrebno mnenje sveta za urbanizem. Velika razdrobljenost kmetijskih gospodarstev že dovolj negativno vpliva na razvoj kmetijstva, prav tako pa je slaba še nadaljnja delitev parcel, saj

Razmerje števila stavb po višinah nazorno kaže značaj mesta, v katerem občutno prevladujejo prtilične hiše

se za gradnjo hiš običajno jemljejo samo dobre parcele, dostikrat s prvotnim obdelovalnim zemljiščem. Zato bi bilo tudi v vaseh in manjših trgih potrebno težiti bolj k zgostitveni gradnji.

ŠRAFIKANO: Mestna površina, kjer lahko ob pravilni zazidavi prebiva 15.000 ljudi. — KVADRATNA MREŽA: Potrebna površina za isto število prebivalcev, če bi se naprej gradili pretežno individualna stanovanja! Ne glede na to, da toliko zazidljivega prostora v Novem mestu sploh ni, bi bilo nesametno zahtevati, da mesto uredi komunalno mrežo na takšni površini

Razgibana vajenska šola

Ob minulnem polletju se vajenci novomeške vajenske šole lahko bolj poglobljeno gledali na uspeh kot navadno. Vse to jim je prinesla nova okolica in moderna učna sredstva. Večkrat gledajo na film, močno pa jim je približal pouk tudi magnetofon, katerega trsek je stekel ravno te dni skozi vseh 15 oddelkov. Medtem ko so lani učenci prebrali kot skripti Ustavoznanstvo izpod peresa ravnatelja Jožeta Zamljena, so v letošnjem prvem polletju prebrali snov iz slovenske, ki jo je napisal in sestavil Berta Dinčičeva. V delu se skripti dr. Obilaka za higieno, Fujs Martin in Ruža pa pripravljata skripti za računovodstvo. Vseh teh izvirčkov se poslužujejo tudi ostale vajenske šole v okraju, ker je pomankanje učnih knjig zelo pereče vprašanje.

Eno zadnjih tedaj je bil v šoli rodiljski sestanek, na katerega so bili povabljeni razen staršev tudi mojstri. Sestanek je bil zelo dobro obiskan. O mladostniški pubertetni je govoril Martin Fujs, ravnatelj Zamljen pa o šolskem in izvenšolskem delu. Starši in mojstri so dali prav dobre in pametne predloge. Med drugim so sklenili, da se lahko uporabi dopolnilne prostega dne za delo v delavnici in za študij po krožkih. Mladinska organizacija resno sprejema vso to dejavnost in po mnenju mladih je bil mladinskem sestanku, ki je bil pretekli mesec, je mladini govoril o Rdečem križu in njegovem pomenu Jože Moretti.

zatem pa so ustanovili šolsko skupnost in postavili temelje prvi šolski delovni zadrugi. Če ob koncu dodamo še, da je na vidiku ureditev šolske kuhinje, vidimo, da se na vajenski šoli vsestransko prično dela. Popolno pa podjetja in mojstre, da to izrazi podprejo, ker si mora kuhinja zagotoviti redne zneske vsaj za nabavo sladkorja.

Praznik na Mokrem polju

V nedeljo 13. februarja, so člani Socialistične zveze Mokro polje proslavili lep praznik. Že januarja letos smo pisali, da so sklenili popraviti pota v svoji okolici. Obiljubno go še izpolnili. Popravili so 3.696 m visokih poti ter zgradili nov betonski most pri vasi Pristave. Člani Socialistične zveze so pri tem opravili 3.672 prostovoljnih delovnih ur. Hkrati z uspešnim zaključkom del so proslavili tudi dan žene, na proslavi pa so sprejeli v SZDL 10 vaščanov iz vasi Zervavin. Na področju osnovne organizacije SZDL Mokro polje so zdaj skoraj vsi volivci včlanjeni v Socialistično zvezo.

Poznate te pravice?

(Nadaljevanje s 3. strani)

ostane zgrajba nacionalizirana, c) če pa posamezni solastniski deleži ne dosegajo vrednosti enega stanovanja, lahko lastniki združijo svoje dele in skupno zahtevajo, da se jim pusti v lasti eno stanovanje ali dve stanovanji z največ štirimi sobami na primer v hiši, na kateri je eden solastnik do polovice, štirje pa so solastniki vsak do ene osmine, a je v njej poslovni prostor in 2 stanovanji, ima solastnik do ene polovice pravico do enega stanovanja, ostali 4 solastniki pa do drugega;

e) če pa noben solastnik nima tolikšnega deleža, da bi ustrezal vrednosti enega stanovanja, ostane vsem eno stanovanje, v kolikor seveda ne bi prešel v primer pod c).

Zakon prepušča solastnikom, da se sporazumejo, katera stanovanja ostanejo v lasti posameznega solastnika ali skupini solastnikov. Če se v tem ne morejo sami sporazumeti, odloči komisija.

Pri odgovoru na to vprašanje moramo ločiti, ali sta zakonca zemljiško knjižna lastnika nacionalizirane zgradbe ali pa je zemljiškoknjižni lastnik le eden od njiju. Če sta zakonca zemljiško knjižna lastnika, potem se obravnava tako kot vsi solastniki, o tem pa sem govoril že v tretjem vprašanju. Tako torej obdržita zakonca v nacionalizirani hiši, kjer so na primer poslovni prostori in 2 stanovanji, vsak svoje stanovanje, sama pa se sporazumeta, katero stanovanje komu pripada.

Pri izvajanju zakona o nacionalizaciji pa bi se moglo to vprašanje spremeniti v problem takrat, kadar gre za tako imenovano skupno premoženje zakoncev, za tisto premoženje, ki sta ga zakonca skupno pridobila za časa trajanja zakonske zveze. Na Dolenjskem je skoro pravilo, v drugih slovenskih predelih pa izjema, da je zemljiško knjižni lastnik le eden od zakoncev, naveden mož, in to tudi tedaj, če je bilo premoženje pred sklenitvijo zakonske zveze last neveste ali njenih staršev. Zato bi se res utegnilo zgoditi, da bi bili zakonci pri krajan. Da se to prepreči, je Zvezna komisija za nacionalizacijo dala obvezno navodilo, da se morajo smatrati zakonci

v postopku za izvedbo nacionalizacije kot solastniki, ne glede na to, če je vpisan v zemljiški knjigi samo eden od njiju. Zemeljsko pa še enkrat poudariti, da se to nanaša le na tiste zgradbe, ki sta jih zakonca pridobila s skupnim delom za časa trajanja zakonske zveze. Komisije so torej dolžne, da pretresajo tudi take zahteve in razložit ali gre za skupno premoženje zakoncev. Seveda pa tega komisije ne bodo upoštevale same od sebe temveč le na zahtevo. Ker pa najbrž večina zakoncev tega niti ne ve, se mi zdi zelo umestno, da je tovarš glavni urednik sprožil tudi to vprašanje. Zato naj taki nevinjeni zakonci takoj uveljavijo zahteve da se tudi njim pusti v lasti stanovanje, seveda tam, kjer je v hiši vsaj dvojno stanovanje.

5. Kako je s poslovnimi prostori privatnih obrtnikov? Ali ostanejo ti v njihovi lasti v prostem ali omejenem prometu?

Zakon o nacionalizaciji navedenih zgradb in gradbenih zemljišč določa, da izjemoma ostane last državljanu tudi poslovni prostor v stanovanjski hiši (čl. 14) ali poslovna zgradba (čl. 29), če služi lastniku za njegovo dovoljeno dejavnost. Toda tega poslovnega prostora ali zgradbe lastnik ne more od-

tujiti, pač pa ga lahko poeduje njegovi zakoniti dediči, če se ukvarjajo z obrtno dejavnostjo. Ko pa neha tak poslovni prostor služiti poslovnim dejavnostim lastnika ali njegovih zakonitih dedičev, postane družbena lastnina. Tako se je pojavilo vprašanje, kdo in kako vodi evidenco za te primere. To je uredil sekretariat Zveznega izvršnega sveta za pravosodno zadevo s posebnim navodilom v točki 7, ki določa: če sta ostala državljanu po odločbi o nacionalizaciji poslovni prostor ali poslovna stavba (čl. 14 in 29 zakona), vpiše sodišče njegovo lastninsko pravico, obenem pa zaznamuje prepovedi odtujitve poslovnega prostora oziroma stavbe.

Komisije za nacionalizacijo so sicer večnoma že v prvi fazi postopka za izvedbo nacionalizacije izločile poslovne prostore zasebnih obrtnikov od nacionalizacije in o tem lastnike tudi pisмено obvestile. Niso pa tega storile z odtročbami, ki pa so za zaznambo prepovedi odtujitve poslovnega prostora ali zgradbe v zemljiški knjigi nezogibne.

Zato bodo v prihodnjem mesecu finančni organi občinskih ljudskih odborov vlagali pri občinskih komisijah za nacionalizacijo na podlagi že svojčas vloženi prijav, ki so jih vlagali zasebni obrtniki, nove zahteve, s katerimi bodo zahtevali ugotovitev:

a) da se na poslovni prostor ali zgradbo nanašajo določbe

zakona o nacionalizaciji (čl. 14 ali čl. 29);

b) da ostane poslovni prostor ali zgradba lasti dosedanjega lastnika, dokler bo služil njegovim ali njegovih zakonitih dedičev dovoljeni poslovni dejavnosti;

c) da se ta prostor ne sme odtujiti;

d) da postane poslovni prostor ali zgradba družbena lastnina, ko neha služiti poslovnim dejavnostim lastnika oziroma njegovih dedičev.

Občinske komisije za nacionalizacijo bodo nato izdale tozadevno odločbo, ki bo služila okrajnemu sodišču kot listina za vpis zaznambe prepovedi odtujitve. Toda tudi ta postopek ne bo zajel vseh privatnih obrtnikov, saj bo tudi zanje možna v utemeljenih primerih uporaba čl. 13-II zakona, to je, da lahko ostane v lasti državljanu tudi poslovni prostor, ki ne meri več kot 70 kvadratnih metrov. Lastniki imajo tudi zoper tovrstne odločbe pravico do pritožbe v 15 dneh po prejemu odločbe, morebitne pritožbe, ki jih bo reševala okrajna komisija za nacionalizacijo je vlagati pri občinskih komisijah. Tu torej ni potrebno nobeno novo vzemirjenje, ker ne gre za razširitev ali razširitev nacionalizacije, ampak le za pravno tehnično izvedbo določila 14. člena oziroma čl. 29 zakona o nacionalizaciji.

STEFAN SIMONČIČ

O osnovnih izhodiščih za vsebinsko poglavitnost dela

Poročali smo že, da je bila 5. marca na Vidmu razširjena seja predsedstva okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev. Podlaga za razpravo o osnovnih vprašanjih perspektivnega načrta dela so bili referati članov predsedstva okrajnega sveta. Da bi širok krog naših bralcev spoznal intenzivna prizadevanja okrajnega vodstva Svobod in prosvetnih društev za zboljšanje in poglobitev dela društev, kot tudi pestro in perečo problematiko tega področja, bomo v prihodnjih številkih objavili najvažnejše misli iz prebranih referatov in razprave na tej seji. Začenjamo z referatom tajnika okrajnega sveta Svobod in PD tovariša Janeza Gartnerja.

Potrebno je poudariti, da ne gre za določanje neke nove linije, ampak za določitev oblik pri izpeljavi večletnega perspektivnega delovnega programa. Dokončno je potrebno odpraviti priti- nično pojmovanje kulturno prosvetnega dela, češ da je to le zabava ali konjiček posameznih ljudi, ki se s tem ukvarjajo. Kulturno prosvetno delo v pogojih sedanosti in bodočega razvoja je kot celotni kompleks določene dejavnosti ljudi odgovorna družbeno politična obveznost ljudi, ki so to obliko dela zavestno pomagajo graditi socialistično miselnost in odnose v družbi.

V obdobju od zadnje skupščine marca 1959 smo pričeli dokaj odločno pomlajevati naše vodstvene kadre in razbremenjevati prosvetne delavce funkcijskih dolžnosti v društvih in svetih. Uspelo nam je v naša vodstva pritegniti mlade ljudi, ki so vnesli izreden delovni elan in iznajdljivost v praktičnem delu. Vendar povsod ni bilo potrebne odločnosti. V upravnih odborih Svobod in prosvetnih društev dela 723 ljudi, v občinskih svetih 143 in v okrajnem 29, skupno 895. Od tega je 239 prosvetnih delavcev ali 26%, kar je vsekakor zadovoljivo glede na razbremenjevanje prosvetnih delavcev. Tudi po starostnem sestavu je skoraj 85% mlajših od 40 let. Prosvetne delavce smo hoteli razbremeniti le funkcijskih dolžnosti, da jih s tako sprostitvijo čim temejše navežujemo na društva in svete kot strokovne vodje in svetovalec.

V kolikor smo uspeli to v potrebni meri doseči v širših vodstvih kot so to upravljalni odbori in sveti, pa je situacija drugačna. V operativnih vodstvih, predsedstvih in sekretariatih. Sem štejemo tudi predsednike in tajnike društev. V teh organih dela 287 članov. Več kot polovica, to je 148, je še vedno prosvetnih delavcev in le 14 iz vrst tehnične in ostale inteligence.

Ce upoštevamo, da je prišlo v naša vodstva ogromno mladih ljudi brez večjih izkušenj samo z voljo do dela in da jih bo prihajalo še več, potem moramo resno pogledati v oči dejstvu, da nismo tu naredili mnogo. Le 36 tovarišev od 287, za katere navajam podatke, je bilo na raznih seminarjih in tečajih strokovnega usposabljanja, to je komaj 15%. Letos jih bo šlo 30, kar je še vedno premalo. Res, seminarji v Kopru ne bodo mogli zadovoljiti vseh naših potreb, niti nimamo za to dovolj sredstev, vendar niti eno niti drugo ne sme biti ovira, če hočemo kadre usposobiti. Najti bo treba sredstva, organizirati krajše seminarje v okrajnem mestu za občinska vodstva in v občini za društvena vodstva.

Strokovno vodstveni kader, pri tem mislim režiserje, pevovodje in zborovodje in vodje klubskih dela, po številu odgovarja in celo presega potrebe raznih vodij klubov. Se daleč pa ne odgovarja strokovnim potrebam, ker ni kos nalogam kljub ogromnemu trudu, ki ga vlaga v delo.

Trenutno je v okraju 127 režiserjev; od tega je končno nižjo gimnazijo 18, polno srednjo šolo 104 in le pet univerzitetno izobrazbo. Od teh pa jih je obiskovalo seminarje in tečaje za režiserje 42 ali dobrih 34%. Pri 85 pevskih zborih in instrumentalnih skupinah imamo samo 48 pevovodij in dirigentov. Skoraj polovica teh je obiskovala glasbene šole, kar jamči za kakovost i kadra samega i njihovega dela.

Smatram, da bomo morali za usposobitev strokovno vodstvenega kadra napraviti sledeče: Izbrati je treba kandidate, ki jih bomo začeli sistematično vzgajati preko občinskih in okrajnih seminarjev. Prvi korak v tem smislu so že napravili nekateri občinski sveti z organizacijo občinskih seminarjev za režiserje. Pri tem pa moramo zahtevati od republiškega dramskega sveta, da končno sestavi neke stalne programe po stopnjah, sami pa moramo skrbeti, da bodo tečajniki, dokler ne absolutirajo ustreznih programov, strokovno usposabljanje nadaljevali. Občinski sveti morajo voditi točno evidenco o teh tovarših, ustvariti morajo živ kontakt z njimi, obiskovati njih prireditve in jim stalno pomagati z nasveti in praktičnimi izkušnjami. Podobno moramo pričeti tudi z strokovnim izpopolnjevanjem pevovodij in dirigentov.

Kričaje pa so potrebe po strokovno vodstvenih kadrih klubov. Brez takih ljudi se nam klubi lahko izrodijo. Klubi so naša najmlajša dejavnost, zanje nimamo niti prakse niti izkušenj in še predno uspešno upeljati to obliko družabnega življenja lahko vsa stvar propade zaradi organizacijskih nesposobnosti. Letos bomo v Koper poslali iz vsake občine po enega tečajnika in prav tako enega iz okrajnega vodstva. To je le boren začetek, ki bo ublažil trenutno krizo. Izredno važen pa je izbor kandidatov za seminarje, zato naj občinski sveti skrbno izbirajo.

ZDruževanje v močnejše in kvalitetnejše skupine

Opozoriti bi rad še na tri osnovne probleme, ki jih bo treba rešiti.

Prvi in morda najbolj pereč problem je združevanje sil. Ta problem izhaja iz vse večje potrebe po dvigu kvalitete, po poglobitvi dela

v zvezi s stanjem kadrov in finančnih sredstev. Poplava nekvalitetnih odskih uprizoritev, koncertov in nastopov nam bolj škodi kot koristi. Zato moramo misliti na vse močnejše in kvalitetnejše skupine in društva, ki bodo lahko nudila dober program tudi tam, kjer ga danes še ni. Le-te bomo lažje finančno podprli in krepili organizacijsko kot strokovno.

Ne bo odveč pregledati številčno stanje društev, ker nam taka analiza narekuje določene spremembe. V okraju imamo 10 Svobod s 1572 člani ali povprečno 152 članov v eni Svobodi, in 85 prosvetnih društev s 4436 člani ali povprečno 52 članov v enem društvu. V posameznih občinah so še bolj značilni primeri n. pr. Senovo ima v Svobodah povprečno 146 članov, v društvih pa 32, Sevnica v Svobodah povprečno 207, v društvih 39 ali v dveh Svobodah 414 članov, v 8 društvih pa samo 318. V občini Videm-Krško ima ena Svoboda 373 članov, 7 društev pa le 5 več ali 378. Le 19 Svobod in PD ima preko 100 članov.

Kvantitativna dejavnost društev kaže za prvo polovico letošnje sezone, da je 7 društev dalo nad 10 prireditev. Teh 7 najbolj aktivnih društev so v občini Brežice PD Artiče, v občini Novo mesto PD Svoboda Dušan Jereb Novo mesto in v občini Sevnica Svoboda Sevnica in Kirmelj in prosvetna društva Loka pri Zidanem mostu, Boštanj in Sentjanž. V občini Črnomelj od 22 društev 12 ni dalo nobene prireditve.

V prvi polovici sezone smo imeli skupno z gostovanji poklicnih skupin 425 prireditev, kar je vsekakor po številu dovolj, saj je to skoraj še enkrat več kot v istem obdobju sezone 1958/59. Povprečje naših uprizoritev in prireditev pa je pod željeno kvaliteto, zato to ne more biti merilo naše dejavnosti, ampak le orientacija za poglobitvi in vsebinski preusmeritvi dela, k razmišljanju, kaj moramo tu spremeniti, odpraviti in zboljšati.

ISKANJE NOVIH OBLIK

Drugi problem, o katerem že dalj časa razmišljamo, je iskanje novih oblik. Zato smo se tudi hitro oprijeli ideje klubov. Bistvo stvari pa ni v zunanji novi, moderni formi, marveč v vsebinski poglobitvi. Zgrešeno bi bilo misliti, da nas bodo tako imenovane nove oblike, rešile zaradi forme same. Preusmeritev dela moramo razumeti le tako, da iz količinskega merila pridemo na idejno in vsebinsko aktivnost. Klubi ne smejo biti zato, ker so moderni, ampak, ker dajo veliko možnost širše aktivizacije, ker so to sredstvo množične kulturno prosvetne vzgoje.

Tretji problem je povečanje števila članstva. To moramo postaviti v osrednje problemov, če hočemo našo dejavnost razširiti. Ugotovili smo, da je le bori 3% prebivalstva našega okraja ali 6008 od 163.000 vključen v našo dejavnost. To pomeni, da je le vsak 27. prebivalec našel v naših dosedanjih oblikah nekaj, kar ga je pritegnilo, da je postal vsaj član tega ali onega društva. Vendar komaj polovica vseh članov aktivno dela.

Vodje skupin zahtevajo od članov disciplino in točnost, na vajah in sestankih se le resno pogovarjamo in delamo. Tako delavec iz tovarne ali kmetijske proizvodnje prihaja z dela na drugo delo. Le redkokdaj izreka tem ljudem skromno priznanje, organizirajo zaluskos ali družabni večer. To pa je skrajna skromnost v dobi vseh mogočih honorarjev in včasih prav nepotrebnega zapravljanja. Ni namen, da naše delo honoriramo, niti, da komu pojemo slavo, temveč moramo delo organizirati tako, da aktivni član dela ne bo tega občutil kot breme in golo dolžnost, ampak bo v zavestnem izvrševanju naloge občutil tudi zase razvedrilo, sprostitve po poklicnem delu.

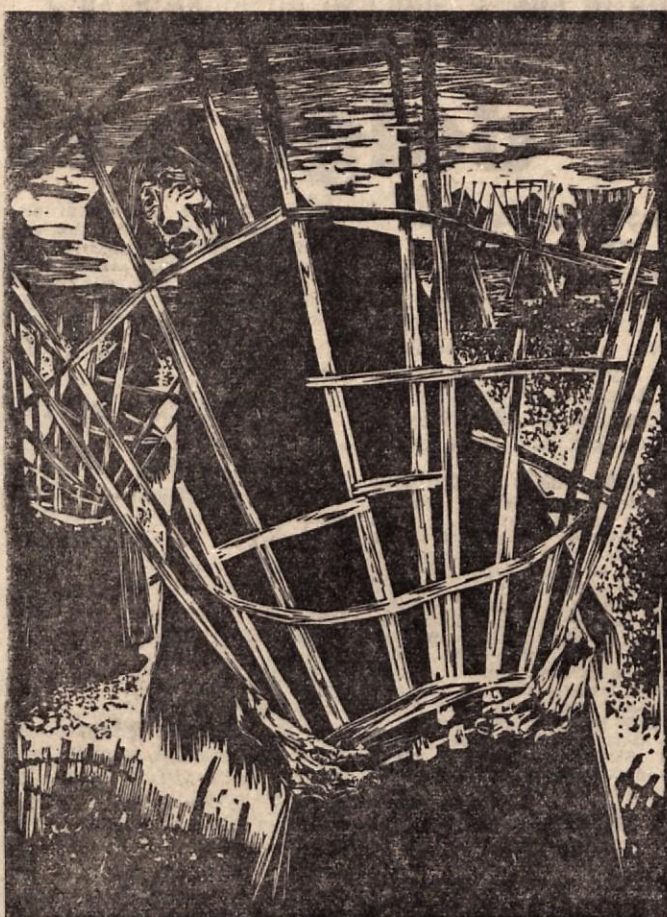
Dosedanji napredek in uspehi nas bodre, da z vso energijo kot družbeni delavci začeto nadaljujemo. Pri tem pa nujno potrebujemo več pomoči. Zagotoviti je potrebno vsaj minimalna sredstva predvsem občinskim svetom. Nepravilno in kratkovidno je na račun vsega mogočega prav za potrebe občinskih svetov in društev odtegotviti finančna sredstva, kar občinski ljudski odbori z redkimi izjemami prakticirajo. Prav tako bo potrebna tesnejša povezava med sveti za kulturo in prosveto pri ObLO in OLO in sveti Svobod in PD. Tako med tema okrajnima forumoma še vedno nismo dosegli sodelovanja, skupnega reševanja določenih problemov, in ustvarjamo čisto po nepotrebnem dvotirnost. Tudi ti organi ljudskih odborov niso seznanjeni z našo dejavnostjo. Tako je Svet za prosveto in kulturo v osnutku družbenega plana ugotavljal, da smo imeli v okraju 1956, leta 75 Svobod in PD, leta 1961 pa jih bomo imeli 81 z 6226 člani, čeprav je bilo že 1959. leta 95 društev.

Prav preko teh organov pa bomo morali ljudski odbori podpirati našo dejavnost. Brez najtesnejšega sodelovanja ne morejo biti perspektivni programi vsestranskega proučeni in čvrsto zastavljeni, brez take koordinacije ne bodo ljudski odbori seznanjeni z našo problematiko, ki ni ozko naša, to je samo Svobod in PD, ampak celotne družbe, saj o njej govori tudi okrajni družbeni plan.

Menda je edino Svet za prosveto in kulturo pri ObLO Sevnica z vso resnostjo obravnaval probleme, ki jih je nakazal občinski svet SPD. Z golim zastopstvom predstavnikov enega foruma in drugim ne bomo stvari bistveno premaknili naprej, ker to predstavlja le nove funkcije in zadolžitve, ki pa običajno ne daje posebnih uspehov. Mislim, da bi bilo prav, če bi občinski Sveti SPD dali pobudo za sklicanje skupnih razgovorov teh organov, predno pristopimo k izdelavi osnutka perspektivnega programa dela. Program naj bi obsegal večletno obdobje razvoja. Kratkoročni program bi ne mogel v taki meri usmeriti investicij in vsebine dela kot je to potrebno.

boljša zbora bosta zastopala naš okraj na festivalu v Celju. Na posvetovanju so poudarili, naj ta akcija, ki mora zajeti čimveč mladine, pomeni začeti sistematično glasbene vzgoje mladega rodu. Občinski in sektorski festivali bodo velik dohodek in praznik za mlade pevce, zato moraj, priprave podpreti vse množične organizacije.

Na posvetu so govorili tudi o strokovnem usposabljanju zborovodij, o stalnem in temeljitnem delu mladinskih pevskih zborov, o vnašanju sodobnih metod v delo, o čemer se sprejeli ustrezne zaključke

RIKO DEBENJAK: KRAŠEVKA

DOLENSKI MUZEJ V NOVO MESTU

V petek, 18. marca 1960 ob 18. uri bo v prostorih muzeja odprta razstava

RIKO DEBENJAK: grafika

Razstavljenia dela so bila v letu 1959 deležna mednarodnega priznanja s tem, da je bil. umetniku na V. mednarodnem grafičnem Biennalu v Sao Paulu v Braziliji podeljena I. nagrada. Uvodno besedo o avtorju in njegovem delu bo spregovoril tovarš Zoran Kržišnik, ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani.

Vabljeni!

»Veseli smo, ker lahko izbiramo...«

Janez Novak, dijak 4. razreda gimnazije v Črnomlju, nam je v imenu svojih sošolcev in sošolk odgovoril na tri vprašanja:

Ali meniš, da je nova oblika zaključnega izpita boljša od prejšnje maturo?

Presenetlj nas je odlok Sveta za šolstvo LRS, ko smo zvedeli, da ne bo več mature v stari obliki, temveč v obliki zaključnega izpita, ki se od blivše mature precej razlikuje. Čeprav se je o tem že mnogo govorilo, si nismo niti najmanj predstavljali, da bo to uresničeno že letos. Res imamo zelo malo časa na razpolago, kljub temu pa smo veseli, ker lahko izbiramo med temami tistih predmetov,

ki so nam bili v času šolanja najbolj pri srcu. Prav v tem je tudi cilj nove šolske reforme, kajti odslej se bo večina dijakov že v gimnaziji opredelila za nadaljnji študij. Skoraj vsi naši sošolci in sošolke so si izbrali za zaključni izpit tako snov, ki jih najbolj veseli. Pripravljeni smo, da je tudi po drugih gimnazijah tako. Nova oblika zaključnih izpitov nam je brez dvoma zelo dobrodošla.

Znano je, da je vaš razred dober. Ste morda tudi izven šole tako delavni?

V učenju smo sicer letošnje šolsko leto nekoliko popustili, kljub temu pa smo bili v poljetni odstotno najboljši razred. Ni pa upadla aktivnost na področju izvensolskega udejstvovanja.

nja. Nasprotno! Še povečala se je! To pa ni nič čudnega, saj je velika večina dijakov že prejšnja leta aktivno sodelovala v številnih kroških mladinskih organizacijah in prav zato dosegala lepe uspehe. Letos smo si zadali nalogo, da zberemo sami kar največ denarja za maturitetni izlet in valeto. S pomočjo prof. Pogorela smo našli idealno medijo Normana Krasne »Draga Rutha« in z njo gostovali v več krajih Bele krajine in Dolenjske. Igra je zelo uspešna, kar nedvomno dokazuje tudi to, da smo z njo gostovali tudi v Prešernovem gledališču v Kranju, kjer so bili gledalci še najbolj zadovoljni. Razen tega smo z dijaki tamkajšnje gimnazije navzval prijateljske slike, saj so tudi oni gostovali v Črnomlju z

Moliérovo komedijo »Namišljeni bolniki«. Omeniti moram še, da smo prejšnji mesec priredili maturitanski ples, ki je prav tako lepo uspel. V načrtu imamo še marsikaj, a vse kaže, da nam čas ne bo dopuščal vsega izvesti.

Tvoja osebnost želja?

Uspešno opraviti zaključni izpit, kar želim tudi vsem sošolkam in sošolcem.

★

Jugoslovanski kinematografi 1939-1959

V Jugoslaviji je leta 1959 obiskalo 126 milijonov gledalcev ali šestkrat več kot leta 1939. Število bioskopov je v zadnjih dvajsetih letih zrastle za štirikrat — od 412 v letu 1939 na 1624 v letu 1958.

V bibliofilski

zbirki Večni sopotnik (Drž. založba Slovenije) so lamsko leto izšla naslednja dela: Ivan Goran Kovačić: Jami; France Prešeren: Krst pri Savici; Mihail Jurjevič Lermontov: Demon in Oscar Wilde: Balada o kaminici v Readingu.

Drugo serijo za leto 1960 pa sestavljajo:

S. T. Coleridge: Pesem starega mornarja; M. J. Lermontov: MOHIL, poema; Oton Zupančič: Duma; R. M. Rilke: Spev o ljubljani in smrti Korneta Kristofa Rilkeja.

Gostovanje v Črnomlju, Semiču in Metliki

Prosvetno društvo Lojze Kosak iz Kostanjevice bo gostovalo v soboto, 19. marca, ob 20. uri zvečer v Prosvetnem domu v Črnomlju, v nedeljo, 20. marca, ob 15. uri popoldne v Semiču in zvečer ob 20. uri v Metliki. S Korenovo kriminalno dramo Vohunka. Vabimo prebivalstvo teh krajev, da se predstavi udeležijo v čimvečjem številu!

Prizor iz Fodorove trojejanke MATURA, ki jo je uprizorila mladinska sekcija SVOBODE Brestanica konec februarja pod spretno režijo to. Nika Galeš. Vse kaže, da za igralski kader v Brestanici ne bo problemov. Dve tretjini igralcev je bilo prvič na odru, toda vsi so se pohvalno postavili. Mladim igralcem čestitamo in želimo še več takih prireditev! (Foto: Stano Fabjančič, Brestanica)

Dva najboljša zbora: na festival v Celje!

V četrtek, 10. marca, je bilo na okrajnem svetu Svobod in PD Novo mesto posvetovanje zborovodij mladinskih pevskih zborov našega okraja. Na posvetu so bili tudi predsednik glasbenega sveta Zveze SPD Slovenije dirigent Rado Simonič, predsednik festivalnega odbora Andrej Svetek in tajnik Jurček Prežec, skladatelj Blaž Arnič, glasbeni pedagog prof. Egon Kunel, sekretar okrajnega odbora SZDL Roman Ogrin, zastopnik republiške Zveze

SPD, OLO in predsedstva okrajnega sveta SPD. Namen posvetovanja: izmenjava izkušenj v pripravi festivala mladinskih pevskih zborov Slovenije, ki bo 20. in 21. maja v Celju. V našem okraju že dalj časa potekajo obširne in dobre priprave za nastop mladinskih zborov na občinskih in sektorskih festivalih. Sektorski festivali bodo v aprilu in začetku maja v Novem mestu, Črnomlju in Brežicah. Na vseh festivalih bo sodelovalo 45 zborov s preko 2700 mladimi pevci. Dva naj-

ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Proslav kot že dolgo ne!

Številne bralke našega tednika naj nam oprostijo: v tem in minulem tednu smo prejeli pravočasto poplavo pism in poročil o lepih akademijah, prireditvah in družinskih srečanjih naših žena za letošnji 8. marec. Nimamo dovolj prostora, da bi objavili vse, kar so nam sporočile številne tovarišice in naši dopisniki. Vse proslave Dneva žena pa so pokazale, da se naše žene zavedajo deleža, ki ga nosijo v socialistični družbi, da so sredi ustvarjalnega življenja in dela in da resnično spoštujejo praznik borišnih žena vsega sveta. In če objavljamo samo nekatera poročila, lepo prosimo, da se ne hudejete na nas, saj smo se ta teden že tako morali zameriti številnim dopisnikom, katerih prispevki ne gredo vsi v današnji številki. Ob tej priložnosti vabimo nove dopisnike, učiteljice, delavke in kmečke žene, da se večkrat oglasijo v našem — in svojem — listu, saj radi beremo, kako se trudijo tu in tam za napredek in lepše življenje.

ČADRAŽE: »Tako lepo je bilo ...

Nova osnovna organizacija SZDL v Čadražah, ki se je ločila od Bele cerkve, je sklicala proslavo Dneva žena v nedeljo 13. marca. Nad 50 žena se je zbralo v osnovni šoli, kjer jih je lepo pozdravil Vinko Pavlin. Med ženami je bila tudi Jožeta Bratkovič, ki je izgubila v NOB tri sinove, in Kromarjeva mama, kateri so padli za svobodo štirje dragi fantje. Po pozdravu je tovariš Pavlin prebral govor o pomenu 8. marca in dragocenih žrtvah, ki so jih žene vsega sveta — in še posebej naše partizanske matere, borce in aktivistke — dale za svobodo človeštva in za ženinovo enakopravnost. Posebej je govoril o kmečki ženi in njeni vlogi pri premagovanju zaostalosti naših vasi. Za vzgojo naprednega državljanja, za srečo družine in za gospodarski dvig vasi je vloga delovne žene prav danes še posebno velika. — Nato so spregovorile žene. Posebno so govorile proti alkoholizmu, o vzgoji otrok, pogra-

jale so tiste družine, ki slabo ravnaajo z otroki in sklenile, da bodo same poskrbele za nekaj pomoči zapuščenim malčkom. Vsi so odobravalni njihove pametne predloge. Sledil je veseli del. Prve so morale zaplesati prav Bratkovičeva in Kromarjeva mama in spet so ju vsi toplo pozdravili. V prijetni zabavi je minil večer. Žene pa so sklenile: poslej se bomo sestajale še večkrat in še lepše bomo pripravile razne proslave in srečanja. — Kot marsikje, so tudi tu stregli ženskam moški.

Lahko smo samo veseli takega napredka in čadraških ženam samo čestitamo, da so ožele svojo organizacijo!

ŠMARJETA: štiril proslave

Kakor vsako leto smo tudi tokrat slovesno praznovali 8. marec. Organizacije so nam priletele lep kulturni spored, združen za zabavo in pogostitvijo. Praznovali so tudi žene v Šmarjskih Toplicah, Beli cerkvi in v Družinski vasi. Krajevni odbor SZDL je pri tem krepko pomagal.

Kot smo samo veseli takega napredka in čadraških ženam samo čestitamo, da so ožele svojo organizacijo!

VIDEM-KRŠKO: vsa pozornost ženam

V našem mestu so proslave Dneva žena vedno lepo obiskane, ob 50-letnici tega praznika pa je bila proslava v mestu še posebno slovesna. Dvorana Doma Partizan je bila 7. marca zvečer nabito polna domačinov z obeh bregov Save. Pionirji in pionirke so se zvrstili na odru z lepimi recitacijami, o borbi za enakopravnost žena pa je govoril predsednik obč. odbora SZDL tov. Stih. Po proslavi so članice društva Žena in dom pripravile prijetno zabavo.

Tudi po vseh podjetjih v občini so proslavljali praznik žena. V tovarni celuloze in papirja DJURO SALAJ je kolektiv pripravil svojim članicam v sindikalni dvorani majhno zakusko, igrala pa jim je tovarniška godba na piha. DPM v Leskovcu in na Vidmu sta pripravili tradicionalni družabni večer v počastitev dneva žena v soboto v hotelu Srečini in v zadržnem domu v Leskovcu.

S STRAŽNJEGA VRHA

Žene s Stražnjega vrha so težko pričakovale svoj praznik — 8. marec. Že v soboto, 5. marca, so pri-

SEMIČ: proslavljale smo že 6. marca

Mednarodni dan žena smo proslavljale že 6. marca v Prosvetnem domu. Pokroviteljstvo proslave je prevzelo KUD s prosvetnimi delavci, ki so s šolsko mladino poskrbeli za dober spored. Žal obisk ni bil tak, kot smo pričakovale.

SEVNICA: slavje v Kopitarni

Dan žena so v Sevnici proslavljali kar na dveh krajih. V torko ob pol dveh so v Kopitarni za hip zastali vsi stroji. V obratu pet se je zbralo okoli 300 zaposlenih, katerim je spregovoril o pomenu dneva žena tov. Franc Lipovek. Domači pevski zbor in orkester ter pionirji sevniske šole so jim zapeli in zaigrali pesmi, pionirji pa so ženam tudi čestitali k prazniku. V sredo zvečer je bila centralna proslava dneva žena v domu TVD Partizan. Na proslavi je prireditelj govorila članica GO SZDL Slovenije, tovarišica Mima Zupančič. Tudi na tej proslavi so nastopili isti pevci.

SOTESKA: organizator je bila SZDL

Naš dan so žene proslavile v torko 8. marca. Proslavo je organizirala Socialistična zveza, kulturni spored z nastopom cisticanov in pionirjev pa učiteljstvo šole Soteska. O dnevu žena je govoril tovariš Korček. Nastopil je tudi vaški kvintet. — Vzdušje v dvorani je bilo prirčno, saj se ljudje kar niso hoteli raziti. Splošna želja je, naj bi kulturno življenje tudi v našem kraju ožive. Zares si želimo več kulturnih prireditiv!

SKOPICE: prvi smo praznovali

Preteklo nedeljo so se žene zbrale v lepo okrašen dvorani gasilске doma in jo napolnile do zadnjega kotička. O pomenu tega praznika je govorila tovarišica Stermečičeva in prikazala borbo žene pri nas in v svetu za njeno enakopravnost ter vlogo, ki jo žene odpravljajo v javnem življenju. Šolska mladina je pripravila pod vodstvom učiteljice pester program s 15 točkami. Po kulturnem delu prireditve je bila še zakuska, na kateri so se žene in dekleta prijetno zabavale. Žene so bile zelo zadovoljne, saj so ta praznik prvič praznovali v tej vasi.

VIDEM-KRŠKO: vsa pozornost ženam

V našem mestu so proslave Dneva žena vedno lepo obiskane, ob 50-letnici tega praznika pa je bila proslava v mestu še posebno slovesna. Dvorana Doma Partizan je bila 7. marca zvečer nabito polna domačinov z obeh bregov Save. Pionirji in pionirke so se zvrstili na odru z lepimi recitacijami, o borbi za enakopravnost žena pa je govoril predsednik obč. odbora SZDL tov. Stih. Po proslavi so članice društva Žena in dom pripravile prijetno zabavo.

Tudi po vseh podjetjih v občini so proslavljali praznik žena. V tovarni celuloze in papirja DJURO SALAJ je kolektiv pripravil svojim članicam v sindikalni dvorani majhno zakusko, igrala pa jim je tovarniška godba na piha. DPM v Leskovcu in na Vidmu sta pripravili tradicionalni družabni večer v počastitev dneva žena v soboto v hotelu Srečini in v zadržnem domu v Leskovcu.

S STRAŽNJEGA VRHA

Žene s Stražnjega vrha so težko pričakovale svoj praznik — 8. marec. Že v soboto, 5. marca, so pri-

pravile zabavo s pesmitjo in ple-som, šolski otroci pa so jim pripravili lep kulturni program. Maskarado so imeli šolski otroci na pustni torko. Spreved maskar je okrepjen z dobro malico krenil iz šole proti Rožici vrhu in obiskal tri vasi. Ljudje so z odobravanjem in zanimanjem spremljali otroško rajanje.

STOPIČAH: pogostitve po vseh

Kot povsod drugje je tudi v Stopičah praznovanje 8. marca postalo tradicionalno. Vse organizacije so se potrudile, da je bila proslava čim slovesnejša. Osnovna organizacija SZDL je organizirala pogostitve po vseh: Stopiče, Hrušica, Plemberj, Vrdu, Gornji in Dolenji Težki vodi, Sentjoštu in Črmošnjah.

V Stopičah je ženam čestital v imenu SZDL tovariš Jože Uman in izrazil željo, naj bi žene v bodoče še bolj sodelovale pri reševanju vaških vprašanj, posebno skrb pa naj posvečajo otrokom, ki naj jih vzgojijo v dobre in zavedne državljanke. Domači fantje so nato z veselo muziko poskrbeli za dobro razpoloženje.

STRAŽI: prikupen nastop otrok

Tudi v Straži so proslavili mednarodni dan žena — 8. marec. — Proslavo je pripravila Socialistična zveza, o pomenu tega dne pa je govoril tovariš Aš. Program so izvajali šolski otroci, pevci in godba Slobode iz Straže, taborniki, mladinci in mladinke društva Partizan. Najbolj so razveselili žene in matere naši najmlajši s prikupnim nastopom, ki so lepo počastili svoje mame. — Udeležba na proslavi je bila izredno dobra.

O tečaju v Brusnicah

V nedeljo 6. marca so imele udeležence gospodinjstvskega tečaja v Velikih Brusnicah zaključek. Izpiti so uspešno prestale vse tečajnice že dan prej. Tečaj je vodila učiteljica Pavla Ferhaj, udeležilo pa se ga je okoli deset kmečkih deklet.

Vodovod za športnike

Komunalna uprava Novo mesto je pred kratkim zgradila vodovod do doma TVD Partizan Novo mesto, ki ga še grade na Loki. Veljal je okoli 180.000 dinarjev.

Delegati društva PARTIZAN in gostje na nedavnem obnem zboru Okrajne zveze TVD Partizan v Dolenjskih Toplicah

BELT trenutno vodi

Po daljšem premoru so zopet oživele rokometne ekipe. Kljub temu, da preganja slabo vreme igralce in igralke rokometu z igrisli v telovadnice, se vse ekipe v okrajni rokometni ligi prizadevno pripravljajo za spomladanski del tekmovalni. Borba za prvo mesto še ni končana, saj so kar štirje kandidati za naslov okrajnega prvaka. Lesvica jesenskega dela tekmovalni je taka:

BELT	6	6	0	6	105:73	12
CELULOZA	6	4	0	2	159:96	8
TVD Partizan	6	4	0	2	114:86	8
Brežice	6	4	0	2	95:39	8
DPD Svoboda	6	1	1	4	110:165	3
Krmelj	6	1	0	5	118:131	2
TVD Partizan	6	0	1	5	112:158	1

Ekipe BELT iz Črmošnjah vodi s štirimi točkami naskoka. Ali bo to dovolj, saj igra oba natežita tekmi v Krmelju in v Brežicah? Če bodo osvojili prvo mesto, bodo morali zmagati ali pa osvojiti vsaj eno točko na tujem, to pa bo zelo težko. Več močnejši za osvojitve prvega mesta ima ekipa Celuloze, saj igra samo eno težko tekmo na tujem igrišču. Ekipa iz Brežice bo letošnjo ojačala in bo tudi resen kandidat.

Boj za prvo in drugo mesto bo ogrožen, saj bo dana možnost najboljšim ekipam za nastop na Zletu bratstva in enotnosti v Novem mestu. Že 17. aprila se bo pomerila izbrana ekipa moških in žensk z reprezentanco Gorenjske proti Dolenjski v Novem mestu. Ta tekma bo veljala za predprilovo na

zlet. Okrajni rokometni odbor Novo mesto je že sprejel kolektor spomladanskega dela tekmovalni: 18. marca začetek tekmovalni za pokal marsala Tita; 20. marca odprto prvenstvo LRS — veliki rokomet; 27. marca skupščina ORO Novo mesto; 3. aprila I. kolo okrajne lige; 10. aprila II. kolo okrajne lige; 17. aprila dvoboj moške in ženske reprezentance Gorenjske proti Dolenjski v Novem mestu; 24. aprila III. kolo okrajne lige; od 24. aprila do 1. maja teden ženskega rokometu v okraju; 8. maja partizanski pohod Ob zid okupirane Ljubljane; M-k

Okrajno prvenstvo v kegljanju za 1960

S prvenstvom članov na 200 lučajev za naslov okrajnega prvaka za leto 1960 je okrajna zveza pričela z izvajanjem letnega kolektor tekmovalni. Ker so se za letošnja tekmovalni v kegljaškem športu prijavili nekateri klubi, ki že več let niso pokazali nobenih znakov življenja, kot so kegljaci iz Sentjerneja in Dol. Toplice ter novi klubi v Induristi motornih vozil v Novem mestu in v Žužemberku, računamo, da bodo tekmovalni letošnje bolj množični in zanimivi kot lani.

Tekmovalni članov za okrajno prvenstvo je na kegljišču v Brsljnu. Skupaj se je za tekmovalni prijavilo 30 najboljših članov iz raznih društev in klubov. Petnajst najboljših po prvem nastopu

15. maja IV. kolo okrajne lige; 22. maja V. kolo okrajne lige; 25. maja finale za kupu po občini za pokal marsala Tita — dan mladosti; 29. maja VI. kolo okrajne lige; 5. junija VII. kolo okrajne lige; 12. junija priprava ekipe za Zlet bratstva in enotnosti 1960 v Novem mestu; 17. do 19. junija tekme v Črmošnjah za prvaka Zleta bratstva in enotnosti; 19. junija povorka in udeležba na zletu; 17. julija jugoslovanska šolska kometa; 11. septembra začetek ORO lige — jesenski del. M-k

Okrajno prvenstvo v kegljanju za 1960

bo tekmovalo še v drugem nastopu, ki bo odločil o novem prvaku OKZ Novo mesto za leto 1960 in o udeležbi na republiškem prvenstvu. Do sedaj se je zvrstilo 20 tekmovalni, ki so dosegli z ozirom na pogoje kegljaškega športa na Dolenjskem pričakovane povprečne rezultate. Znamko 800 kegljev in več so dosegli samo Brle tekmovalci. Trenutno in v velikim naskokom vodi znani kegljač Jože Mrzlak, član KK Pionir, ki letos nastopa na tekmovalni članov že devet let (Jože je že osmič zapovrsti osvojil naslov najboljšega kegljača na Dolenjskem ter je, kot kaže, tudi letos trdno odločen, da te lahorke ne da iz rok, saj je v prvem nastopu dosegel odlični rezultat 849 točk).

Ostale najboljše rezultate so še dosegli: Rožič V. (Pionir) 844, Čižol R. (Gorjanci) 829, Vučkinič R. (Gorjanci) 811, Čokelj R. (Dolenjski) 808, Zupet Drago (Gorjanci) — 800 točk.

Drugi nastop prijeten tekmovalci bo od 17. do 20. marca; prav tako na kegljišču v Brsljnu. V drugi polovici marca bodo kegljaci Novega mesta pričeli z najbolj zanimivim in množičnim tekmovalnim delom: pripravo tekmovalni v borišnih igrah. Letos bodo klubi in krožki Novega mesta tekmovali v enotni ligi ter bo to tekmovalni še bolj razbano in množično tudi po številu tekem.

Da se bo to tekmovalni lahko pričelo po že razpisnem tekmovalni članov in tekmovalni v klube v Novem mestu, da vsi prijavijo svojo udeležbo okrajni zvezi. — Posebej vabimo ženske krožke. R. V.

V Ljubljani: povprečen rezultat Pionirja

V zadnjem kolu republiške kegljaške lige so kegljaci novomeškega pionirja v Ljubljani dosegli povprečen rezultat. Čeprav smo pričakovali, da bo rezultat dober — okoli 600, se uganje ni izpolnilo. Najboljše rezultate so dosegli: Čižol R. (Gorjanci) 844, Čokelj R. (Dolenjski) 811, Čokelj R. (Dolenjski) 808, Zupet Drago (Gorjanci) — 800 točk.

Zaradi slabega kegljača za se Celjani Novomeščani pričeli in do bodo verjetno še enkrat nastopili, seveda ne z obilnimi keglji. Novomeški Pionir je skupno po 6254 kegljev, posamezniki pa so dosegli naslednje rezultate: Čižol R. 844, Čokelj R. 811, Čokelj R. 808, Zupet Drago (Gorjanci) — 800 točk.

Tokrat so zatežili običajno solisti tekmovalci Mrzlak, Hren in Junčec, ki so podrli po nekaj več kot 750 kegljev. Končni vrstni red republiškega ekipnega prvenstva še ni znan, vrstni red in seznam najuspešnejših Pionirjev kegljačev pa bomo objavili prihodnje.

Mrzlak vodi

Okrajna kegljaška zveza v Novem mestu je razpisala okrajno prvenstvo za posameznike, ki je že v teku. Tekmovalni, ki teče na kegljišču pionirja v Brsljnu, je pričel tudi na kegljišču v Novega mesta (Pionir, Gorjanci, Zeleničar, (MV) in Brežice (Razlag). Doslej so končali prvo kolo, v katerem je vsak tekmovalce tekmoval z 200 lučajev mešano. Petnajst najboljših se bo uvrstilo v II. kolo, ki bo odločilno, kdo bo letošnji okrajni prvak.

V I. kolu so najboljši dosegli naslednje rezultate: Mrzlak (Pionir) 849, Rožič (P) 844, Čižol (Gorjanci) 829, Vučkinič (P) 811, Bratčič (Zeleničar) 805, Jerman (G) 805, Zupet (G) 800, Filipčič (G) 798, Vodopivec (Razlag) 795, Hren (P) 792, Bratčič (M) (Z) 789, Plantan (P) 788 itd. fm

ZAPISKI Z OBČNIH ZBOROV DRUŠTEV PARTIZAN

Največji problem: kadri

Obdobje občnih zborov je pretežno za nami. Le nekatera društva te obveze še niso izpolnili. To so predvsem tista društva, kjer so bili med letom premalo delavci, kjer so delali kampanji ali pa je njihovo delo popolnoma zastopalo, tako da se ne morejo z ničemer pohvaliti. Žal so med nami društva tudi nekatera močnejša društva — iz občinskih centrov. To velja za Brežice, Črmošnjah in tudi Trebnje, kjer se niso uspeli položiti obratna lanskega dela. Vzroki so različni, skoraj povsod pa je glavni vzrok premajhna prizadevnost vodilnih članov društvenih uprav.

Nekaj poročil o občnih zbiorih društev Partizan smo že objavili, danes in prihodnje pa bomo spregovorili še o občnih zbiorih društev v Semiču, Senovem, Mirni, Cerkliah, Sevnici, Mokronogu, Mirni peči, Bošanju, Leskovcu, Metliki, Stopičah, Sentjerneju, Straži-Vavci vasi itd.

V SEMIČU: največji uspeh — društveni nastop

Semiško društvo Partizan ima nekaj nad 100 članov. Več ali manj redno so lani vadili oddelki pionirjev, pionirke, mladincev in mladink, slabše je bilo pri članskih oddelkih in pri deci. Delo v lanskem letu je bilo usmerjeno v priprave za zvezni zlet v Beogradu in za društveni nastop v Semiču, ki je bil dobro pripravljen. Posamezni oddelki so nastopili tudi na različnih proslavah, del članstva pa na društvenem nastopu v Metliki. V društvu so trenirali tudi rokomet (ženske) in namizni tenis, tako da smo navdušeni, da je kmalu upadla. Vzrok je v pomanjkanju sposobnih strokovnikov, ki bi znal mladino pritegniti, jo obdržati v svojih vrstah in skrbeti za njen razvoj in napredek.

V zelo živahni razpravi se so ometili predvsem na splošno vado, ki ni bila najbolj redna in sistematična. To velja predvsem za oddelke, ki niso vezani na šolo (članski in deloma mladinski oddelki), vendar, ki pa je v premaganih

na sama sebi, da ne uživajo nobene podpore itd. Ponekod so se pripombe upravne, druge pa ne. Ker društva ne iščejo nobene povezave. To pa ne velja za TVD Partizan na Senovem, kjer društvo uživa vso podporo OBLO in ostalih organizacij. Zato ni čudno, če se je občnca zboru udeležilo tudi predsednik OBLO tov. Sterban, ki je sodeloval v razpravi.

V izbrnem poročilu predsednika društva smo lahko slišali marsikaj zanimivega iz društvenega dela. Občina je društvu precej pomagala, zato si v bodoče želijo še to, da bi občina prevzela v oskrbo vsa igrišča in druge objekte za telesno kulturo. Kot pri ostalih društvih v okraju je tudi v Senovem zelo pereče vprašanje kadrov. Pomanjkanje sposobnih vodnikov je glavni vzrok, da društvo ni imelo redne vadbe članskih oddelkov. Bolj razbano je bilo delo v nekaterih športnih panogah. Tako so v Senovem organizirali okrajno prvenstvo v košarki, občinski prvenstvo v atletiki, turnir v namiznem tenisu, na katerem je nastopilo 35 mladincev in pionirjev. Precej privržencev imata rokomet in nogomet, največji uspeh pa so zabeležili igralci hokeja na travi, ki so postali celo republiški prvaki.

Več del razprave so posvetili nogomtu, ki nikakor ne more na zeleno vejo. V nogometni enajstotki igrajo v glavnem isti igralci kot hokejskem moštvu, zato pa trpi kvaliteta nogometa, ker se mu posamezniki ne posvečijo tako, kot bi morali. Polajša se bo gotovo popravil z vključevanjem novih mladih igralcev, ki se bodo posvetili le eni panogi, nikakor pa ne z osmestvijo na nogometne tekme. Procesi znanja je za namizni tenis, ki pa je še v začetnem obdobju.

V razpravi so obravnavali več zanimivih vprašanj. Največja težava je planinski dom na Debencu. Procesi znanja je za namizni tenis, ki pa je še v začetnem obdobju. Društvo sedaj nima osti

nega nobene koristi, ampak le stroške. Nekaj bi treba ukreniti, kajti drugače bo dom popolnoma propadel. Tudi stanje društvenega doma v Mirni ni razveseljivo. Na večer so tu različne prireditve in veselice, ki jih bo društvo omejilo na minimum z obutim zvišanjem najemnine. Zavedati se je treba, da je dom namenjen predvsem telesni vzgoji, žal pa se je v te namene lani zelo malo uporabljal. Ravno zaradi različnih prireditiv je trpela splošna vadba.

Nato so spregovorili tudi vprašanje pokalstva. Bazen, ki so ga pred leti pričeli graditi, je sedaj navadna žabja mlaka, ki ničesar ne služi. Treba bo najti razumevanje in podporo, da se bazen dogradi. Ob koncu je bil izvoljen novi upravni odbor, ki ga bo v bodoče vodil tov. Stromeč.

TVD Partizan Sevnica: lani najboljši društvo v okraju

Gotovo ne bomo izdali nobeno skrivnost, če povemo, da sodi sevnisko društvo Partizan v vrsto treh ali štirih najmočnejših in najbolj razbanih društev v okraju. Društvo ima svoj dom, ima dobro organizirano splošno in tudi posebno vadbo ter zelo razbano družabno življenje. Tudi skrb za razvedrilo in zdravilo zabavo svoje članstva je pomembna naloga naših društev, na katero v Sevnici niso pozabili. Zato ni nič čudnega, če ima sevnisko društvo Partizan preko 400 pripradnikov in da je letošnji obnem zboru prisostvovala nič manj kot 70 članov društva! Te številke bodo za marsikoga presenečile, so na razne načine in okoliščine, da ni bila brez razlogov. Društvo ima v okraju in med našimi v Sevnici, posebej se upoštevamo zelo nestro in razbano dejavnost društva.

Dolgoletni društveni predsednik tov. Drago Bizjak je v svojem poročilu podrobno obdelal vse dejavnosti v preteklem letu in ugotovil, da je društvo doseglo največji uspeh na zveznem zletu Partizan v Beogradu, kjer je nastopilo 38 pripadnikov društva in doseglo 3. mesto v tekmovalni za pokal »Dela« uvrstilo med najboljše.

V Sloveniji. V Beogradu sta dve vrsti članic prejeli zlati plaketi za uspešno izvedeno zletno vajo, društveni člani pa so se izkazali tudi na drugih prireditvah in nastopih doma in v drugih krajih. Od športnih panog gojijo v društvu nogomet, rokomet in smučanje, žal pa je zlasti za nogometne značilno kampanjsko delo, razgovor in razbano življenje pa ovirajo slabe snežne razmere in pomanjkanje vadijskega kadra.

Da bi bilo društveno delo še boljše, je v Sevnici nujno treba okrepiti sodelovanje z oblastnimi organi in z množičnimi organizacijami, ker bodo le s tesnim sodelovanjem in pomočjo lahko izpolnili obsežne naloge, ki društvo čakajo v letošnjem letu — zlasti priprave in udeležba na zletu »Bratstva in enotnosti« v Novem mestu.

Za zaključek še omenimo, da so občnemu zboru prisostvovali tudi predstavniki političnih in ostalih organizacij. Tako so se lahko seznanimi z razgibanim delom društva, zato upamo, da bo društvo poletno delo in razumevanje in pomoči. Društvo bo tudi letos vodil tov. Bizjak, v odboru pa je tudi prizadevni veteran tov. Bogomir Miloš, ki sodi med gonilne sile v društvu.

Tudi v Cerkliah: TVD Partizan

Na pobudo prosvetnih delavcev v Cerkliah ob Krki so ustanovili novo društvo Partizan — 28. v okraju. Da je zanimanje za novo društvo med tankočutnim prebivalstvom precejšnje, kaže številna udeležba na ustanovnem občnem zboru. Preko 60 mladincev in mladink, članov in članic je bilo navzočih, kot so položili »temeljni kamen« novega društva. Tej slovesnosti sta prisostvovala tudi predstavnika okrajne zveze Partizan in nekateri družbeni organizaciji.

Društvo zdaj še nima ugodnih pogojev za redno vadbo. Zlasti bodo vadili v šolski učilnici, ki jo bodo v ta namen preurili. Priznakuje jim tudi rekvizitov,

tu pa računajo na pomoč Partizan Slovenije in Okrajne zveze v Novem mestu. Spomladi, kjer bo mogoče, bodo v Cerkliah delovali tudi boljši. Skupno s šolo bodo uporabljali igrišče za rokomet in odbojko. Čeprav se mučijo z začetnimi težavami, so sklenili, da se bodo polnopravno udeležili zleta v Novem mestu.

Da bo delo društva zaživelo, so porok dobri vodniki in vodnice, ki jih društvo nekaj že ima. Dva sta imata vodniške tečaje in izpolnili sta tudi vodniške tečaje, ki jih prireja Partizan Slovenije. Največja naloga novega odbora bo gradnja telovadnice, ki bo omogočila redno vadbo tudi po zimski hladni dobi, kar se nima, to da upamo, da se bodo našla.

V nov upravni odbor, ki ga bo vodil tov. Vlado Čurin, so bili izvoljeni: Slavko Vidmar, Erjka Gerjov, Tadej Spilar, Marjan Bevc, Jože Klasič itd.

V Mirni peči: veliko zanimanje za atletiko

Partizan v Mirni peči ima trenutno 92 članov, od tega skoraj dve tretjini šolske mladine. V 1959 je v klubu v glavnem redno potekala, vendar je pri oddelkih pionirjev, pionirke, mladincev in mladink. Članski oddelki, ki so nastopili na različnih proslavah, del članstva pa na društvenem nastopu v Metliki. V društvu so trenirali tudi rokomet (ženske) in namizni tenis, tako da smo navdušeni, da je kmalu upadla. Vzrok je v pomanjkanju sposobnih strokovnikov, ki bi znal mladino pritegniti, jo obdržati v svojih vrstah in skrbeti za njen razvoj in napredek.

V zelo živahni razpravi se so ometili predvsem na splošno vado, ki ni bila najbolj redna in sistematična. To velja predvsem za oddelke, ki niso vezani na šolo (članski in deloma mladinski oddelki), vendar, ki pa je v premaganih

Proračuni samcev in samk

Živiljski pogoji samcev so precej drugačni od pogojev v družinskih gospodinjstvih. Deloma je vzrok v tem, da so samci običajno mlajši ljudje s krajšo delovno dobo in z manjšimi zaslužitmi, deloma pa v tem, da samci živijo in se hranijo precej drugače, kakor poročeni. Nekaj zanimivih podatkov o tem nam daje anketa, ki jo že tri leta redno izvajajo v Beogradu. Anketa zajema 100 samcev in samk na področju našega glavnega mesta, ki so zaposleni v industrijskih podjetjih.

FINANČNE UGODNOSTI IN NEUGODNOSTI "SAMSTVA"

Skupni mesečni zaslužki samcev stalno rastejo. Od 11.700 din v letu 1956 so do leta 1958 narasli na 14.900 din. To ustreza višini mesečnih

prejemkov vrlučenih in kvalificiranih industrijskih delavcev.

Anketa je pokazala, da samci porabi mesečno za hrano okrog 6500 din (pred tremi leti je odvajal v ta namen 900 din manj), kar znese okrog 45 odstotkov skupnih prejemkov. Pri družini s štirimi ali več člani je ta odstotek višji — do 56 odstotkov skupnih prejemkov.

Za pijačo in tobak potroši samec kakih 800 din, približno toliko, kakor pred nekaj leti, kar pomeni, da samci danes manj pijejo in kadijo (ker so cene tobaku in vinu porasle).

Za stanovanje pa samec porabi sorazmerno precej, posebno v primeru z družinskim gospodinjstvom. Leta 1956 je samec dajal za stanovanje 1600 din, lani skoraj 2900 din. Tako je stanovanje vzelo lani samcu 16 do 20 odstotkov

1600 din, lani 2700 din ali 15 odstotkov skupnih izdatkov za življenje, kar je približno isto, kakor pri več članskih družinah.

PRI HRANI SO SAMKE BOLJŠE GOSPODINJE

Če primerjamo prejemke in izdatke samcev s samkami, dobimo različne odnose. Že višina prejemkov je pri samkah za kakih 25 odstotkov manjša kakor pri samcih. To pa predvsem zato, ker so samke večinoma mlade osebe z nižjimi kvalifikacijami.

Pač pa so samke boljše ekonomski kot samci. Za prehrano porabijo okrog 1400 din manj kot samci. Vzroka sta dva: ženske se hranijo skromneje, so pa tudi spretnnejše pri nakupovanju živil. Kakih 88 odstotkov svojih izdatkov za hrano potroši samec v gostin-

predmete, ki imajo neposredni namen oblačenja ali zaščite pred mrazom, samke se pa odločijo predvsem za taka blaga in oblačila, ki so v modi.

Ceprav ta beograjska anketa spriko majhnega števila anketirancev ne more dati popolne in natančne slike življenjske ravni samskih gospodinjstev za vso državo, je vendar zanimiva, saj so nekatere njene ugotovitve več ali manj veljavne za vse naše kraje, zlasti za samska gospodinjstva v mestih in industrijskih središčih.

(Po Pres-servisu)

Kupon št. 1

Najstarejši partizanski top

Orožje, ki so ga s preprostimi sredstvi izdelale zasilne partizanske delavnice, pomeni danes dragocene predmete v naših muzejih. To orožje pričča ne samo o junstvu, s katerim so se partizani borili proti najmodernejši vojni tehniki, ampak tudi o domiselnosti in spretnosti borcev.

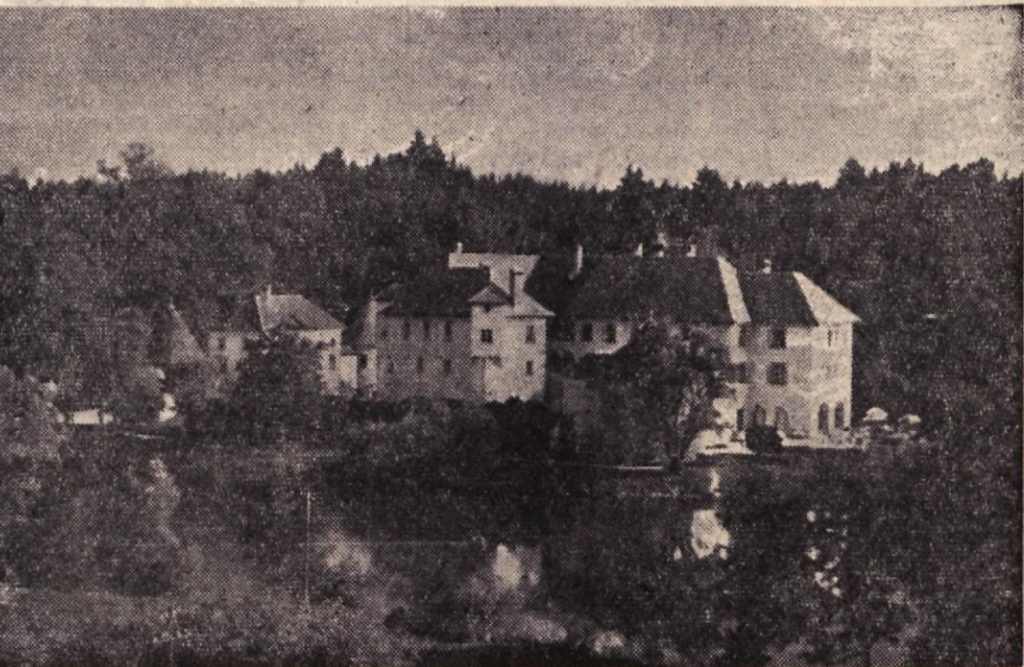
V Muzeju revolucije v Sisku čuvajo tak top iz prvih dni NOB. Izdelali so ga v partizanski delavnici na Baniji. Ta delavnica je izdelala 15 partizanskih topov in 470 granat zanje. Prvi strel prvega topa iz te delavnice so izstrelili med borbo v vasi Hejčičima 19. decembra 1941.

Ali poznate domače kraje?

Uvajamo novo rubriko ALI POZNATE DOMAČE KRAJE. S slikovnim gradivom bomo seznanjali bralce doma in na tujem z naravnimi lepotami Bele krajine, Spodnjega Posavja in osrednje Dolenjske, objavljali bomo podobe naših krajev, zgodovinskih in drugih znamenitosti ter posebnosti naše dežele. Vsi, ki bodo poslali odgovore na naša vprašanja ob objavljenih fotografijah, bodo sodelovali tudi pri razdeljevanju nagrad. Vsak teden bomo izmed poslanih pravih odgovorov izbrali tri nagrade:

1. nagrada: tisoč dinarjev, 2. in 3. nagrada: dve lepi knjigi.

Pogoj za sodelovanje: pismo s pravih odgovorov mora biti v uredništvu našega lista najkasneje v torek dopoldne. Rešitvi morate obvezno priložiti kupon, ki ga tiskamo posebej na tej strani. Na kuverto (frankirati jo morate z znamko 20 din) napišite v spodnji levi kot: SLIKOVNA UGANKA. Reševalci iz Novega mesta in okolice lahko oddajo rešitve tudi osebno v naši upravi (Glavni trg št. 3, vhod iz Dilačeve ulice).

PRVA SLIKOVNA UGANKA:

1. Kaj predstavljajo stavbe na otočku sredi Krke?
2. Kdo je prebival večji del leta 1958 v njih in čemu?

Odgovorite kratko in jedrnat! Ne pozabite napisati svojega naslova in še nečesa: da moramo dobiti vašo rešitev najkasneje v torek, 22. marca dopoldne. Rešitev in imena izbranih nagradencev bomo objavili v četrtek, 24. marca, ko bomo hkrati objavili drugo slikovno uganko. Pričakujemo, da se bo nova rubrika zlasti prikupila mladini našega okraja, od katere pričakujemo največ pravih rešitev.

SAM
ALI V
DVOJE?

NAROČNINO

za prvo polletje 1960 pobirajo te dni pismonoše pri vseh naročnikih v Sloveniji. Zamudnikom iz leta 1959 smo prišli tudi lanske zaostanke, vse naročnike pa prosimo, da naročnino zanesljivo in takoj poravnajo, če hočejo list redno prejemati. — Naročniki izven Slovenije, ki še niso poravnali polletne naročnine za leto 1960, bodo prejeli opomine prihodnje dni; tudi nje prosimo, da ne ovirajo dela uprave lista z zavlačevanjem plačila.

V nagradnem žrebanju bodo sodelovali samo tisti stari in novi naročniki, ki bodo imeli poravnano vsaj polletno naročnino za leto 1960. Nerednim naročnikom bomo list ustavili, če navzile opominu ne bodo uredili svojih dolžnosti do uprave lista.

Uprava
Dolenjskega lista

njegovih skupnih prejemkov (pri štiričlanski družini samo 2,3 odstotka).

Važna postavka so stroški oblačenja — pred tremi leti

Mladina za lepše Novo mesto

Na nedavnem posvetovanju mladincev iz šolskih aktivov LMS je tekla beseda o rezultatih, doseženih v urejanju šolske reforme. Dosežen je že precejšen napredek, vendar pa bo potrebno delo še pospešiti.

Sklenili so med drugim, da bo srednješolska mladina prispevala več tisoč delovnih ur pri izgradnji stadiona in ureditvi Novega mesta v čast VII. zleta bratstva in edinstva. Mladina se zaveda važnosti te akcije, zato se je resno lotila priprav. Mladina bo s svojo množičnostjo lahko prispevala velik delež k izgradnji športnega prostora, ki ga bo sama uporabljala.

Razen tega so se predstavniki šolskih komitejev pogovarjali o bližnji zvezni mladinski delovni brigadi, ki bo šla na avtomobilsko cesto avgusta in o okrajni taborniški brigadi "Partizanski Rog", ki bo gradila taborniški dom v Novem mestu.

V vsako hišo
Spod. Posavja, Dolenjske
in Bele krajine:
DOLENJSKI LIST!

skih menzah, samka pa je okrog 45 odstotkov. Precejšnjo razliko je tudi pri tobaku in pijači. Za oboje porabijo samke šestkrat manj kakor samci, da samke manj obiskujejo kulturne prireditve, pač pa ima pri tem veliko vlogo »kavalirstvo« moških.

Svojevrstni rudnik železa

Slovenci imamo res marsikatero zanimivo stvar, s katero se lahko »pobahamo«. Tako imamo tudi rudnik železa — pod morjem. Izkoriščamo ga

nov železa in jekla. Ta »rudnik« je lupina italijanske prekomorske ladje »Rex«, ki je bila proti koncu zadnje vojne potopljena med Koprom in Izolo.

ki je po osvoboditvi postalo središče naše črne metalurgije. Zvenica šteje danes 50 tisoč prebivalcev več kakor pred vojno, ima pa kakih 200 tovarniških dimnikov najrazličnejših višin. Najzanimivejši zeniški dimnik pa niso zgradile človeške roke. To je grič, iz katerega uhaja dim podzemskih plasti premoga, ki gore že nekaj stoletij.

(morda je lepo mislila, pa so hudomušnezi obrnili): »Počivaj v miru, dokler se ne vidiš.« O dveh takih zanimivih napisih poročajo »Pres-servisi«. Na pokopališču v Kragujevcu je zraven ravnikeve fotografije na porcelanski ploščici vklesan vrč s kozarcem, pod njim pa napis: »Tu počiva Radoje, ki je storil nesrečno smrt zavoljo žganja. Spomenik mu je postavila srečna soproga.«

V veliki srbski vasi Velike Plane ob progi Beograd-Niš piše na nagrobniku: »Tu počiva Zdravko Panojević, umrl 1953, s svojo prvo ženo Stanjko. Spomenik mu je postavila tretja žena Dolka z denarjem njegove druge žene Živke.«

Veseli nagrobni napisi

Na pokopališčih je včasih mimo žalostnih napisov videti tudi komične in vesele. Znan je napis neke pri nas, ki ga je dala vklesati žena možu

POLITIKOVA PREVIDNOST

Cromwell (1599-1658) slavniti angleški vojskovođa in politik, je svojemu tajniku običajno narekoval po pet, šest pisem z važnimi odloki. V resnici je bilo samo eno pismo pravo. Tajniku se je čudno delo, zakaj njegov gospodar brez potrebe narekuje toliko pisem, pa ga je nekoč vprašal. »Veš,« mu je z nasmehom odgovoril slavniti državnik, »to storim zato, da ti ne moreš vedeti kateri odlok sem pravzaprav odposlal.«

KRIZANKARSKA

»Ti, kaj bi bil to za en naš visok hrib s petimi črkami?« »Vodoravno ali navpično?«

UMESTNO VPRAŠANJE

»Hm, včeraj popoldne sva se z ženo malce spričkala: ona je hotela v kino, jaz pa na nogometno tekmo...«

»No, ti je bil film všeč?«

INDIJANSKI TELEFON

Popotnik po Divjem zapadu gleda Indijanca, ki kuri ogenj in nalaga nanj sveže veje za dimne signale.

»Kolikšen ogenj pa prižigate za ta sporočila?« vpraša potnik.

»To je odvisno od tega, ali gre za krajevni ali za medkrajevni pogovor.«

OPRAVIČENA ZAMUDA

Gasper Frnikulca je običajno prihajal domov pozno in »pod paro«. Ko pa je nekoč zamudil precej čez običajno uro, je rekel prosoje:

»Ljuba žena, res mi oprostite: nocoj je bila pot veliko daljša, ker so razširili ulico.«

PRAV RES

Neka tovarna konfekcije si je za zaščitni znak svojih izdelkov izbrala jabolko. »Kako pa, da ste prišli na tako čudno zamisel?« je vprašal nekoč.

»Zakaj čudno? Saj se moramo oblačiti ravno zaradi jabolka, kolikor se spominjam...«

TE PILULE

Devetdesetletnik je neke dobil pilule za pomlajevanje. Namesto v daljšem razdobju, je pogoltnil vse naenkrat. Zjutraj so ga budili in budili, nazadnje so ga nekako le pripravili, da je odprl oči. »Veste,« se je zacemeril stariček, »vstal bom, ampak v solo pa ne grem!«

Pa menda ni v Trebnjem zasedanje na najvišji ravni? Se boste vprašali, ko boste zagledali to sliko, 12 »fličkotov« na silki človeku res kar nehoti vsili takšno misel. V resnici pa ni bilo nobenega zasedanja, le kolona »fličkotov« se je na poti iz tovarne k potrošnikom v Slovenijo ustavila v Trebnjem na počitek. Pred tremi leti smo gledali lastnike Fiatov kot privilegirance, razvoj pa gre nezadržno naprej. Še malo in Fiat — naše narodno vozilo bi mu lahko rekli že zdaj — bo postal vsakdanja potreba.

Pač pa imajo samke visoko »postavko« za oblačenje — do 23 odstotkov skupnih prejemkov. To je precej več kakor pri moških, čeprav imajo ti za 25 odstotkov večje prejemke.

Razlike so tudi glede izbire predmetov za oblačenje. Samci običajno kupujejo oblačilne

še deset let in gre že h kraju, daj pa je doslej domači črni metalurgiji čez tisoč vago-

Najstarejša igla

V Celjskem muzeju hranijo primitivno koščeno iglo, za katero sodijo strokovnjaki, da je najstarejša na svetu. Izdelal jo je pečinski človek pred kakimi 40 tisoč leti, našel pa jo je v Potočki zijalki v Karavankah dr. Srečko Brodar, profesor paleontologije na ljubljanski univerzi.

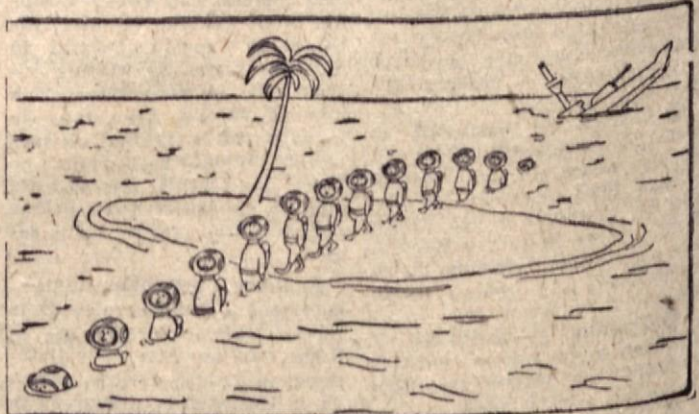
Ladja je imela 50 tisoč ton. Ker takega orjaka ne moreš dvigniti iz vode, jo režejo kar v morju (potopljena je bila blizu obale), nato pa gre njeno železo in jeklo v jeseniško železarno.

Mesto dimnikov

Morebiti bi kdo mislil, da imata od jugoslovanskih mest največ tovarniških dimnikov Zagreb ali Beograd. Vendar to ne velja. Največjo »hosto« tovarniških dimnikov ima Zenica, nekdanje bansko mestoce.

gre lahko vsakdo, kajti sleherni zavitek odličnega in poceni detergenta O S K A R prinaša takšno možnost. Poiščite v zavitku Oskarja sliko b a k l e — in brezplačno potovanje na olimpiado vam je zagotovljeno. Z desetimi drugimi različnimi športnimi slikami pa se vključite v veliko nagradno igro mariborske tovarne ZLATOROGI

KAJ NAM PAMOREJO...

V minulem tednu je zima znova pokazala, da se ne da kar tako ugnati in odgnati izpred naših durí, na katere že trka pomlad — in res je bil že kar zadnji čas, da je bilo tako! V Beli krajini, okoli Pišce in Bizelskega se je popje sadnega drevja, posebno breskev in marelice, že kar začelo napenjati in skoraj bi lahko prišlo do hujše nesreče, če bi sredi pretoplih dni nastopila poseba kakor pred leti. Upamo, da je zdaj pomlad le premaknila svoj prihod na prihodnji teden. — Pa še spominček na eno izmed »ta pravih« zim, kakršna je bila leta 1928/29: takrat je bilo toliko snega, da so divje gosi pobrale iz Obrha, ki ni zamrznil, poslednjo bilko. Takole, kot kaže fotografija tov. Fr. Rabuseta, pa so se v tisti hudi zimi Kostanjevičani sprehajali po Krki. Pravkar minevala zima jim takega užika kajpak ni privoščila...